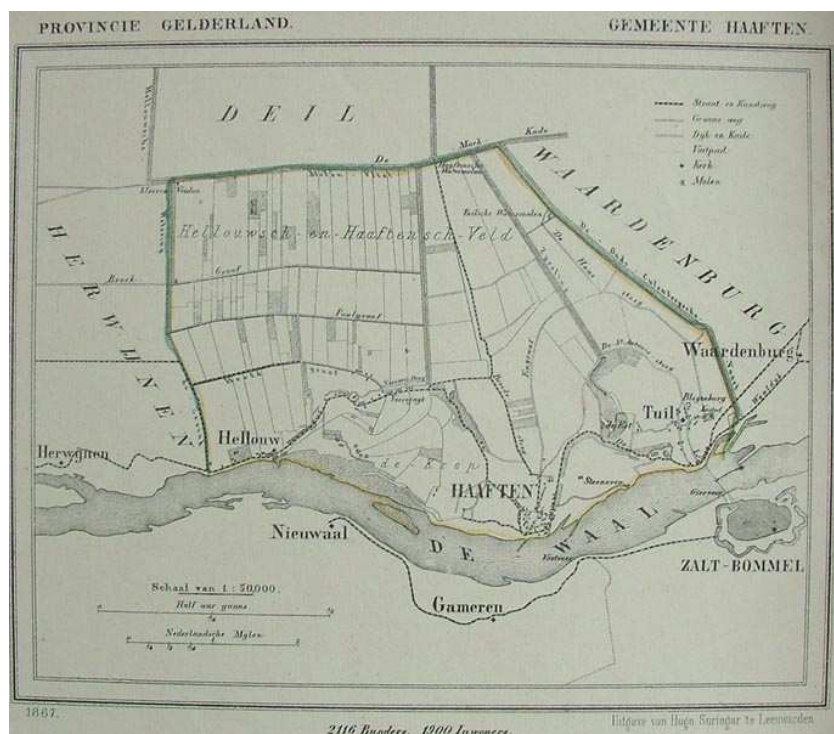

GENEALOGISCH TIJDSCHRIFT

NGV AFDELING BETUWE

AQUA VITAE

INHOUDSOPGAVE

Colofon	2
Van de voorzitter	3
Lezingenprogramma najaar 2011 afdeling Betuwe	5
Up-to-date e-mailadressen	5
Kennismaken met..., <i>M. van Beek-Montens</i>	6
Bibliotheek: nieuwe aanwinsten, <i>P.C. van Maanen</i>	8
Tweemaal overleden, <i>Rob ten Ham</i>	10
Kennismaken met..., <i>M. van Beek-Montens</i>	14
Het geslacht De Cock van Neerijnen, <i>J.N.A. Groenendijk</i>	16
Nieuw archief in Tiel in 2012, <i>J.H. Middelkoop</i>	43
De Steenbakkers van Vianen	44
Omslag: Kaart Gemeente Haften	

ISSN: 1879-7253

*Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan.
De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.*

Losse tijdschriften: € 1,20 per stuk.

2011, 14e jaargang nr. 2

Colofon

Zie afdelingswebsite: <http://betuwe.ngv.nl>

Van de voorzitter

Zomerreces

De mooie kampeerherinneringen zitten nog vers in mijn geheugen als ik dit voorwoord schrijf. Daarom eerst maar iets over mijn vakantie.

Dit jaar zijn mijn vrouw en ik gaan wandelen in de Dolomieten. Op de heenweg reden we op de Duitse snelwegen allerlei plaatsen voorbij die ik de afgelopen winter in mijn familiegeschiedenis was tegengekomen. Op de terugweg hebben we dat dus anders gedaan. Met veel plezier hebben we toen aangelegd in Speyer, Frankenthal, Worms en Maria Laach. In de drie eerste steden was van alles aan historische zaken te bekijken, maar het toppunt voor mij was toch wel Maria Laach (bij Koblenz). Op de heenweg zei ik tegen mijn vrouw "Ik ben benieuwd of er nog iets te vinden is van Hendrik van Laach?". U weet vast wel wie ik bedoel!

De plaats Maria Laach wordt gedomineerd door een vulkanisch meer dat veel dagjesmensen trekt. Aan dat prachtige meer bezat Hendrik een burcht, waarvan ik helaas niets terugvond. Hier staat tegenover, dat aan het meer Laach een klooster staat dat door Hendrik van Laach in 1093 is gesticht. Mijn hart sloeg op hol, toen ik hier een praalgraf van Hendrik aantrof. Daar kwam bij, dat ik ook de eerste zinnen van de stichtingsakte tegenkwam welke ik u niet wil onthouden:

"Im Namen der heiligen und ungeteilten Dreifaltigkeit. Ich, Heinrich, van Gottes Gnaden, Palzgraf bei Rhein und Herr van Laach, tun kund: Da ich kinderlos bin, habe ich unter Zustimmung und Mitwirkung meiner Gemahlin Adelheid zum Heil meiner Seele und zur Erlangung des ewigen Lebens und meinem väterlichen Erbe, nämlich zu Laach, zur Ehren der heiligen Nikolaus ein Kloster gegründet als Wohnsitz für soche die die Mönchregel befolgen".

Ik ben benieuwd of u nog een bijzondere ervaring tijdens het zomerreces hebt opgedaan.

Jubileum Familievereniging De Heus

Vlak voor het zomerreces mocht ik als voorzitter van NGV-afdeling Betuwe een feestelijk woordje voeren op een bijeenkomst van de Familievereniging De Heus. Deze vereniging vierde in Erichem haar 25-jarig bestaan. Ongelooflijk wat deze vereniging met haar ruim 200 leden heeft opgebouwd. Ter gelegenheid van het jubileum kwam een speciale uitgave van het familiebulletin uit, welke niet onder bleek te doen voor de glossy Linda. Ook ontbrak het niet aan gadgets zoals postzegels, flessen wijn en polshorloges met het familiewapen. Op de eerste volgende ledenbijeenkomst zal ik daarvan iets laten zien.

58^e Genealogische Dag in Utrecht

Op zaterdag 21 mei was de NGV-afdeling Utrecht gastheer van de Genealogische Dag 2011. Er werd een breed programma aangeboden, startend met twee lezingen in de monumentale Lutherse kerk, gevolgd door een reeks parallelactiviteiten in de vorm van workshops en excursies. Verder was er een informatiemarkt, waarop men voor de Betuwe terecht kon bij onze enthousiaste vertegenwoordigers Jan Middelkoop en Hans Thien.

De organisatie was prima voor elkaar en er was voor elk wat wils. Zelf heb ik genoten van de workshops over genetische genealogie en het uitgeven van een familieboek.

Jaarvergadering

In april hebben we de jaarstukken van onze afdeling behandeld. Daarbij hebben we nadrukkelijk stilgestaan bij het terugtreden van Hans Thien die vele jaren met veel inzet onze pr-zaken heeft verzorgd. Hans, nogmaals dank daarvoor en voor jouw bereidheid om hand- en spandiensten te blijven verrichten. Tegelijkertijd heeft Wim de Kruijff uit Ingen aangegeven geïnteresseerd te zijn in het bestuurswerk. Het bestuur hoopt dat het gaat bevallen en dat we zo op sterkte kunnen blijven.

Bonte avond

Vorig jaar vierde onze afdeling haar 25-jarig bestaan in de vorm van een ouderwetse verjaardag, waarop iedereen in een grote kring ging zitten en werd getrakteerd op koffie met gebak, drankjes en andere versnaperingen. En passant kon men iets over de eigen familie vertellen of tonen. Dat leverde een boeiende reeks aan uiteenlopende ervaringen op, welke niemand had willen missen. Ons 26-jarig bestaan zullen we daarom op dezelfde manier gaan vieren. Ik hoop dat dan weer velen van de partij zijn en dat we elkaar dan weer weten te verrassen. Schroom niet om iets mee te brengen en daarover wat te zeggen.

Lezingenprogramma

In deze editie treft u het programma voor de lezingen in oktober en november aan. Beide wil ik van harte aanbevelen. Graag ontmoet ik u dan. Afsluitend wil ik u nog mooie laatste zomermaanden toewensen en natuurlijk veel plezier met uw genealogische activiteiten in deze periode.

Peter van Boheemen

Lezingenprogramma najaar 2011 afdeling Betuwe

De lezingen vinden plaats op de *derde* dinsdag van de maand in het streekmuseum bij de Waterpoort te Tiel, adres Plein nr. 46-48. Aanvang van de lezingen is zoals gebruikelijk om 20.00 uur.

20 september   ***Contactbijeenkoms***

Zowel leden als niet leden zijn welkom.

De bezoekers worden verzocht iets te vertellen over hun onderzoek en kunnen met elkaar van gedachten wisselen over genealogische- en andere zaken.

18 oktober   ***DNA in de genealogie, Door de heer R. Philippo***

Een interactieve en praktijkgerichte lezing over de valkuilen en zegeningen van DNA-onderzoek als hulpmiddel bij familieonderzoek. Aan de hand van voorbeelden uit de genetische reconstructie van de Philippo-stam neemt spreker u mee hoe hij met behulp van deze techniek verwantschapsvragen in zijn familieonderzoek oploste, maar ook hoe hij tegen plezierige en minder plezierige verrassingen aanliep. Laagdrempelige, kennisdelende en “niet wetenschappelijke” lezing voor iedereen die hier meer over wil weten.

15 november   ***Geneaknowhow, door de heer H. A. de Wit***

De heer De Wit is één van de oprichters van de website “geneaknowhow.net”, die momenteel het startpunt is van zes websites, elk met een eigen doel en karakter. Hij zal in de lezing vertellen hoe dit samenwerkingsverband, dat inmiddels is uitgegroeid tot een stichting, is ontstaan. Tevens gaat hij in op de inhoud van de website.

Up-to-date e-mailadressen

Bestuursmededeling

Een aantal leden is via de doorgegeven emailadressen niet meer bereikbaar. Bent u misschien van provider gewisseld?

Als u van internetprovider wisselt zal ook vaak uw e-mailadres wijzigen. Als u daarna uw profiel niet aanpast, bent u niet meer bereikbaar voor de nieuwsbrief. Wilt u de volgende keer dat u weer naar de site van het NGV gaat, ook even uw profiel nalopen of alles nog correct is en zonodig aanpassen? Kunt u niet meer inloggen, meldt dit dan bij webmaster@ngv.nl.

Er staan verkeerde e-mailadressen bij: Mevr. A. Crince Le Roy-Renooy en Dhr. F. Gillissen.

Kennismaken met.....

M. van Beek-Montens.

Mevrouw G.C.L. Fieren (lidnr. 133528)

Bij het betreden van de huiskamer van de heer en mevrouw Fieren valt onmiddellijk op dat historie hier een duidelijk stempel heeft nagelaten. Schilderijen met oude beelden trekken de aandacht. Een indrukwekkende reeks zeer oude boeken o.a. met perkamenten kaften spreekt voor zichzelf!

Het lijkt dan ook niet verwonderlijk dat het initiatief tot genealogisch onderzoek hier ontstond. Na een langdurig verblijf in het buitenland keerden Gera Fieren en haar man enkele jaren geleden terug naar Nederland en zochten een plek om te wonen. De keuze viel op het geboortedorp van schoonvader Fieren. Dit werd de directe aanleiding tot het stamboomonderzoek. Gera Fieren genoot zichtbaar van deze activiteit. Zij zocht ijverig op internet. Eveneens werd de Historische Kring Kesteren bezocht nadat was vastgesteld dat grootvader Fieren uit de Betuwe afkomstig was.

Hieraan dankt ook onze NGV-afdeling Betuwe het lidmaatschap van deze enthousiaste onderzoekster.

Naast de eigen onderzoeksresultaten zijn er nog verrassingen zoals het telefoontje van de Nederlandse Oorlogsgraven Stichting. Het betrof een vermelding van een Fieren die begraven is langs de Birma-spoorweg. Deze bleek een achterneef van Cees Fieren, die in 1939 uit liefdesverdriet naar Indië was vertrokken. Kort daarna vielen de Japanners daar binnen, waardoor deze kleinzoon van grootvaders broer werd gedwongen tot zijn laatste reis.

De herkomst van de naam Fieren, die overigens sporadisch voorkomt, blijkt Olivier te zijn. Het betreft dus een patroniem. Eerder luidt de familienaam o.a. Fieren van der Woerd(t).

In de familie kwamen diverse godgeleerden voor. Dat is nog steeds het geval gezien het feit dat de heer Cees Fieren, Gera's echtgenoot, ook theoloog is. Natuurlijk zijn er dan dominees in de familie. De veranderende studie- en standplaatsen leiden weer tot verschillende geboorte- en overlijdensplaatsen. Deze kerkelijke betrokkenheid is al terug te zien rond 1750, als de landbouwer Peter Hendrik Fieren van der Woerd kerkmeester is bij de Ned. Hervormde kerk te Zoelen. Bekend is dat de naam Fieren op een kerkbank staat of heeft gestaan. Gera en Cees Fieren gingen kijken, maar vonden de genoemde bank niet. Graag zouden zij weten of die kerkbank nog ergens bestaat of dat iemand hier iets over weet.

Gera Fieren had de stamreeks Fieren al opgespoord tot 1772, het geboortjaar van de directe voorvader Huybert Fieren van der Woerd, toen zij tijdens een bezoek aan de

Historische Kring Kesteren verrast werd door de inhoud van "Stukken en Brokken II". Hierin wordt ruimschoots aandacht besteed aan Fieren (van der Woerd), zowel vóór als na 1772. De meesten stammen uit Zoelen, waaronder bv. Roelof Hendrik Fiere, raadslid in Zoelen en Hendrik Fieren van der Woerd, landeigenaar te Maurik, maar in 1767 geboren in Zoelen. De relatie tussen de verschillende naamgenoten is nog niet geheel duidelijk.

De moeder van Cees Fieren was een Van Doorn. Haar grootmoeder was een Van der Zande. De Van der Zande's hebben drie generaties lang het ambt van schout resp. burgemeester in Kesteren/Opheusden bekleed. De naam Van der Zande blijkt afgeleid te zijn van Cadzand.

Gera draagt zelf de naam Stelwagen (Fries), haar moeder heette Roelofsen. De naam Stelwagen werd aangenomen door een voorvader die werkzaam was als wagenmaker in Friesland.. Stelwagen betekent dan ook wagenmaker en/of wagenaar. En dan is er nog voorvader Eigeman, afkomstig uit Leiden, 'oefenaar' of hulpprediker in Ederveen en Achterberg, die de prachtige reeks eeuwenoude boeken naliet aan deze geïnteresseerde familie. En een voorvader in Gorinchem genaamd Carolus Johannes Bernard.

Tijdens ons gesprek en een lekker kopje koffie, werd mij nog een glaasje "drinkwater" aangeboden door een van de logerende kleindochters, die graag haar serviesje goed gebruikte. Kleinkinderen... dat geeft al een idee, genealogisch of niet, over de toekomst!

Wie wil nog enige informatie vragen aan mevrouw Fieren?

Wie kan informatie verschaffen die van toepassing is voor haar onderzoek? Daarbij zijn alle besproken namen van belang en in het bijzonder valt er te denken aan Bernard, Van Doorn en - niet te vergeten - aan de op dit moment onvindbare kerkbank. Contact is mogelijk via e-mailadres: g.fieren@inter.nl.net en wordt zeker op prijs gesteld.

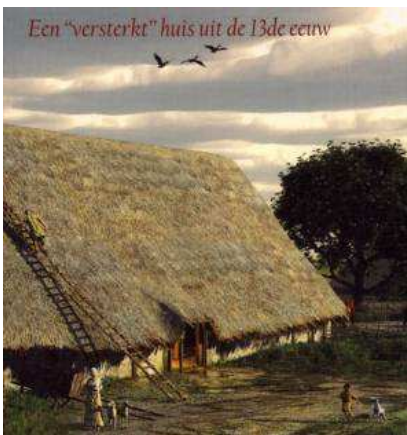
Bibliotheek: nieuwe aanwinsten

P.C. van Maanen

Onze bibliotheek is weer uitgebreid met een aantal boeken.

De uitgebreide kwartierstaat (ca. 3000 kwartieren) van K.J. Slijkerman bevat niet direct veel genealogische gegevens uit de Betuwe, maar bevat wel veel takken in de aangrenzende omgeving van Gorinchem en Leerdam. Op deze kwartierstaat zijn zelfs 2 supplementen verschenen. Deze boeken zijn afkomstig uit de collectie van Dhr. Spee.

In aanvulling op de reeds eerder aangeschafte Tielse Kroniek zijn nog 2 boeken in deze categorie toegevoegd: "De Geldersche kroniek van Willem van Berchen" en "Geldersche Kronieken in het licht gegeven". Deze laatste bevat transcripties van 10 middeleeuwse kronieken over Gelderland in de periode 800-1600.

Niet zozeer genealogisch van inhoud maar zeker wel boeiend en informatief over de middeleeuwse bewoning bij Tiel, is het boekje "Kapel-Avezaath. Het raadsel van de ridders van Muggenborch". Een aanrader voor iedereen die zich interesseert in hoe een goeude boerengezin een boerenhofstede bewoonde aan het eind van de Middeleeuwen. Dit vlot leesbare boekje, mooi geïllustreerd, vertelt over de opgravingen van de Muggenborch bij Kapel-Avezaath en plaatst deze in een historisch en cultureel perspectief.

Ook al de Middeleeuwen betreffend is het boek "Leenacten van Gelre en Zutphen 1376-

1402". Daarvoor is wellicht enige toelichting nodig.

Het boek is makkelijk te verwarren met de 3 boeken "Acten van Gelre en Zutphen". Deze zijn onderdeel van een serie boeken die op de CD "Gelre" zijn uitgekomen. De CD bevat dus een andere acten dan dit boek over de Leenacten. Veel Gelderse acten zijn daarnaast gepubliceerd in de serie Gedenkwaardigheden uit de Geschiedenis van Gelderland, door A.N. Nijhoff (op dezelfde CD). Hierin zijn sommige acten niet volledig uitgeschreven, maar wordt volstaan met een korte samenvatting. Ook kennen velen de Registers op de leenactenboeken van Gelre (Sloet), welke ook op CD zijn uitgekomen. Achterin het deel Het Kwartier van Nymegen staat een viertal bijlages. Deze bijlages bevatten summier vermeldingen van beleningen. Deze zeer korte teksten zijn samenvattingen van acten die in hun geheel zijn uitgeschreven in het

aangeschafte boek "Leenacten...". Ook de samenvattingen van Nijhoff zijn soms gebaseerd op deze leenacten.

Kortom, het boek bevat uiteraard veel meer (en soms cruciale) gegevens dan de korte samenvattingen en is een belangrijke aanvulling op de genoemde andere werken.

Tijdens een lezing over Thedingsweert werd uitgedeeld: "Thedingsweert en zijn bewoners, toelichtingen en aanvullingen. Helaas beschikt de bibliotheek niet over de oorspronkelijk uitgave.

De nieuw ingeschreven werken kunt u vinden onder nummers:

- 15 Duizend jaar voorgeslacht, K.J. Slijkerman, 1987
- 16 Duizend jaar voorgeslacht, supplement 1, K.J. Slijkerman, 1989
- 17 Duizend jaar voorgeslacht, supplement 2, K.J. Slijkerman, 1992
- 199 De Gelderse kroniek van Willem van Berchen, A.J. de Mooy, 1950
- 201 Geldersche Kronieken in het licht gegeven, P.N. van Doorninck / Vereniging Gelre, 1904
- 222 Kapel-Avezaath. Het raadsel van de ridders van Muggenborch, J.W. Bultje, 2010
- 256 Thedingsweert en zijn bewoners, Toelichtingen en aanvullingen, T. Broersen en M. de Bruyn, 2010
- 388 Leenacten van Gelre en Zutphen 1376-1402, P.N. van Doorninck, 1901

Lenen

Deze boeken en vele andere (ruim 600) zijn te vinden op de afdelingssite <http://betuwe.ngv.nl/bibliotheek.php> en voor leden te lenen tegen één euro per maand. Om een boek te lenen kunt u een e-mail versturen naar betuwe@genweb.nl, of bellen naar 0418-651950.

Oproep

Indien u een boek of periodiek heeft dat u zou willen doneren dan is dat uiteraard zeer welkom.

Tevens wordt gezocht naar meer digitale bronbewerkingen om deze te kunnen plaatsen op Hogenda. Indien u deze heeft of weet hoe deze te verkrijgen zijn, stuur dan een e-mail naar betuwe@genweb.nl.

Ter completering ben ik op zoek naar:

- Thedingsweert en zijn bewoners, door T. Broersen en M. de Bruyn.

Tweemaal overleden...

Rob ten Ham

In het Gelders Archief te Arnhem zocht ik naar het overlijden van Wilhelmina Verwoert. Ik vond daar twee aktes die van toepassing konden zijn:

BS Arnhem overlakte nr 151 7-3-1864, Wilhelmina Verwoert † 5-3-1864

Op heden den *zevenden Maart* des jaars achttienhonderd vier en zestig zijn voor ons *Meester Henri Jean Kronenberg, Wethouder en Ambtenaar* van den Burgerlijken Stand der Gemeente Arnhem, Provincie Gelderland verschenen *Hendrikus Schoot*, oud twee en zestig jaren zonder beroep, en *Franciscus Josephus Arts* oud zes en veertig jaren van beroep *Koffijhuishouder* beiden *alhier* wonende, welke ons hebben verklaard, dat op *zaterdag den vijftien dezer maand, des avonds ten zes ure, Wilhelmina Verwoert* geboren te *Elst, wonende alhier, zonder beroep, weduwe Nolkes, zijnde diens* voornamen als de namen harer ouders den *aangevers onbekend* in de ouderdom van drie en zeventig jaren en twee maanden op *Sint Walburg*, binnen deze Gemeente, is overleden.

Waarvan wij deze acte hebben opgemaakt, die na voorlezing, door *de beide Comparanten benevens ons is getekend.*

H Schoot

F J Arts

H J Kronenberg

BS Arnhem overlakte nr 749 23-9-1870, Wilhelmina Verwoert † 22-9-1870

Op heden den *drieëntwintigsten September* des jaars achttienhonderd en zeventig zijn voor ons *Meester Henri Jean Kronenberg, Wethouder, Ambtenaar* van den Burgerlijken Stand der Gemeente Arnhem, Provincie Gelderland verschenen *Hendrikus Schoot*, oud acht en zestig jaren zonder beroep, en *Jan van Laar* oud zes en zestig jaren zonder beroep *beide alhier* wonende, welke ons hebben verklaard, dat op *donderdag den tweentwintigsten dezer maand, des avonds ten zeven ure, Wilhelmina Verwoert* geboren te *Elst, wonende alhier, zonder beroep, weduwe van Petrus Nölkes, zijnde de namen der ouders den aangevers onbekend* in de ouderdom van *negen en zeventig jaren en negen maanden aan het Walburgsplein*, binnen deze Gemeente, is overleden.

Waarvan wij deze acte hebben opgemaakt, die na voorlezing, door *de eersten Comparant benevens ons is getekend, hebbende medecomparant verklaard niet te kunnen schrijven.*

H Schoot

H J Kronenberg

Hoe vreemd ook, deze akten zijn zo gelijklopend, dat het lijkt alsof hier sprake is van één en dezelfde persoon! De genoemde leeftijden komen in beide gevallen nagenoeg exact uit op de geboortedatum van de gezochte Wilhelmina Verwoert, die volgens het RK doopboek van Eymeren op 15-12-1790 is gedoopt, geboren in Driel (Hollanderbroek) als dochter van Henricus Verwoert en Gerarda Rijsswick. Zij trouwt op 21-4-1825 te Arnhem met Petrus Völcker, gedoopt in Beek op 10-5-1771 als zoon van Theodorus (Derk) Völcker en Wilhelmina van Deelen, weduwnaar van Johanna te Poel, eerder weduwnaar van Johanna te Winkel.

Petrus en Wilhelmina krijgen op 24-10-1827 een zoon, die in de geboorteakte wordt ingeschreven als Derk Gradus, zoon van Peter Hullekes en Wilhelmina Verwoert. Een duidelijke verandering van achternaam dus. De achternaam verandert nog een keer als Petrus bij zijn overlijden op 13-5-1861 door zijn zoon wordt aangegeven als Peter Vullekes, overigens dezelfde naam waaronder hij met zijn twee eerste vrouwen is gehuwd.

Als Derk Gradus op 5-4-1862 overlijdt, zijn echtgenote Hendrica Daams nalatend met 4 jonge kinderen, is er behalve haar schoondochter geen volwassen familielid meer in Arnhem die voor Wilhelmina kan zorgen. De namen van haar ouders zijn bij haar overlijden niet bekend, waarschijnlijk is er geen contact met haar broer of oudere zusters geweest.

Haar overlijden wordt in beide akten aangegeven door Hendrikus Schoot. In de adresboeken van Arnhem uit 1863-1865 wordt bij zijn naam vermeld *wezenvader en verh. rouwm. Walburgspl. F291.*

In het algemeen gedeelte van het adresboek wordt op het adres Walburgsplein gevonden het *Rooms Catholijk Bestedelingenhuis voor oude mannen en vrouwen en wezen*. Het is heel aannemelijk dat Wilhelmina haar laatste levensjaren in dat bejaardenhuis heeft doorgebracht, zie de opgegeven plaats van overlijden, en dat Hendrikus Schoot daar wezenvader was en aldus haar overlijden kon aangeven.

Maar wanneer is Wilhelmina Verwoert nu werkelijk gestorven?

Eerst heb ik een aantal overlijdensakten in de dagen na 7-3-1864 gezocht naar meer aangiften door Hendrikus Schoot of woonadres Walburgsplein en niets gevonden, noch een correctie. Wat in de twee akten opvalt is dat in de laatste akte de voornaam van haar man wel bekend is. Weliswaar wordt zijn achternaam weer anders geschreven, waarschijnlijk is bij de inschrijving van Wilhelmina zijn naam onduidelijk overgekomen. De uitspraak lijkt toch op Hul(le)kes of Vul(le)kes. Ik moet aannemen dat bij de eerste aangifte een vergissing is begaan die niet is gecorrigeerd en dat Wilhelmina Verwoert in ieder geval is overleden op 22-9-1870.

Genealogie van Petrus VÖLCKER

Generatie I

- I **Petrus** (Peter) **VÖLCKER** (Hullekes, Vullekes, Nölkes), arbeider, landbouwer, ged. (RK) Beek (Bergh) 10-05-1781 (*get.: Jan Schipper en Bernardina Gertzen*), overl. Arnhem 12-05-1861, in *Klarendal*. In de akte wordt hij **VULLEKES** genoemd (*aangevers: Derk Gradus Hullekes, landbouwer 33j., zoon en Joost Terwal, stukadoor 52j.*). Zn. van **Theodorus** (Derk) **VÖLCKER** (Vulleker, Volckering), dagloner, en **Wilhelmina van DEELEN** (van Veelen).
Tr. (1) circa 1802 **Johanna ten WINKEL**, overl. voor 1805.
Otr. (2) Gendringen 19-07-1805, tr. ald. 04-08-1805 **Johanna te POEL**, geb. Gendringen 20-01-1759, overl. Netterden (DI) 04-12-1819, in *huis no 7* (*aangevers Derk Heister, landbouwer 66j. en Jan Wilting, veldwachter 43j.*). Dr. van **Bernardus** (Berent) **te POEL** en **Mechtildis W(E)IJERS**. Wed. van **Everhardus** (Evert) **VOGEL**.
Tr. (3) Arnhem 21-04-1825 (*get.: Bernardus Coelen, tapper 34j., Nicolaas Notebos, arbeider 30j., Adam Mulder, arbeider 23j. en Derk Jan Salemink, stadsbode 42j.*) **Wilhelmina** (Willemina, Wilhelma) **VERWOERT** (Verwoort), dienstmeid, ged. (RK) Eymeren (Elst Ge) 15-12-1790, overl. Arnhem 22-09-1870, of op 05-03-1864, vermoedelijk foutieve aangifte, in beide gevallen is zij weduwe van **Petrus Nolkes of Nölkes** (*Aangevers 1864: Hendricus Schoot 62j. zonder beroep en Franciscus Josephus Arts 46j. koffijhuishouder; Aangevers 1870: Hendrikus Schoot 68j. zonder beroep en Jan van Laar 66j. zonder beroep*). Dr. van **Henricus VERWOERT** (Verwoort) en **Gerarda van RIJSWIJK** (Rijsswick).
Uit het derde huwelijk:
1. **Derk Gradus HULLEKES**, geb. Arnhem 24-10-1827 (zie II).

Generatie II

- II **Derk Gradus HULLEKES**, landbouwer, geb. Arnhem 24-10-1827, (*getuigen: Jurrien Otterlo, tuinman 61j. en Elias van Rookhuijzen, verwer 31j.*), overl. Arnhem 05-04-1862, langs het spoor (*aangevers: Johannes Daams, schoonvader, arbeider 60j. en Joost ter Wal, arbeider 54j.*). Zn. van **Petrus** (Peter) **VÖLCKER** (Hullekes, Vullekes, Nölkes) (zie I) en **Wilhelmina** (Willemina, Wilhelma) **VERWOERT** (Verwoort), dienstmeid.
Tr. Arnhem 09-02-1853 **Hendrina Theodora DAAMS**, landbouwster, geb. Arnhem 15-05-1829, (*getuigen: Hendrik Daams, 67j. landbouwer, vader van de comparant en Johannes Magendans, 29j. landbouwer, beide wonende in de buurt van de comparant*), overl. Arnhem 18-04-1900, (*aangevers: Albertus Holtman, 57j. kleermaker en Hendrik van der Weijden 28j. bleeker, schoonzoon van de overledene*). Dr. van **Johannes DAAMS**, landbouwer, en **Theodora**

WILLEMSSEN.

Hertr. **Evert Gradus TUBBING**, hertr. **Albertus HOLTMAN**.

Uit dit huwelijk:

1. **Evert Jan HULLEKES**, metselaar, geb. Arnhem 03-03-1852, (*aangegeven door Els van Beem, vroedvrouw 35j., getuigen: Bernardus Isselmann, veerman 34j. echtgenoot van de vroedvrouw en Jacob van Beem, bode bij het Provinciaal Gerichtshof, 60j., door Derk Gradus Hullekes bij zijn huwelijk erkend als zijn zoon*), overl. Arnhem 04-01-1899.
Tr. ald. 20-12-1876 (*get.: Willem Jacobus Hendriks, agent van politie 43j.; Hendrik Vlaanderen, arbeider 44j.; Gerardus Carolus van der Poll, hoedenmaker 45j. en Harmen Kijvenkamp, arbeider 44j.*) **Helena HARTEMINK**, geb. Doesburg 03-09-1849, (*getuigen: Derk Jan Hartemink, leerlooier 28j. en Hendrikus Hetterscheid, schoenmaker 57j.*), overl. Arnhem 25-08-1925. Dr. van **Christiaan HARTEMINK**, verwer(sknegt), en **Johanna WOERST**.
2. **Peter Willem HULLEKES**, geb. Arnhem 26-01-1854, (*getuigen: Derk van Driessen, landbouwer 36j. en Gijsbert Lap, landbouwer 35j.*), overl. Arnhem 05-04-1867, op het Spijker (*aangevers: Evert Gradus Tubbing, 36j. en Adam Heijs, 36j.*).
3. **Theodora HULLEKES**, geb. Arnhem 30-11-1856, (*getuigen: Derk Jan Onstenk, landbouwer 58j. en Hendrik Onstenk, landbouwer 26j.*), overl. Arnhem 21-11-1857, (*aangevers: Derk Gradus Hullekus, landbouwer 30j. en Derk Wigman, landbouwer 30j.*).
4. **Everdina Theodora HULLEKES**, dienstbode, geb. Arnhem 18-09-1858, (*getuigen: Derk Jan Onstenk, landbouwer 60j. en Willem Jansen, landbouwer 50j.*), overl. Arnhem 18-02-1943.
Tr. ald. 12-05-1880 **Johannes van der LINDEN**, geb. Arnhem 22-11-1856, overl. ald. 14-01-1896. Zn. van **Antonius van der LINDEN**, metselaar, en **Johanna GIEBEN**.
5. **Theodorus Johannes HULLEKES**, geb. Arnhem 08-09-1861, (*getuigen: Marten Heerdink, landbouwer 40j. en Gradus Koning, landbouwer 33j.*), overl. Arnhem 05-12-1864, in de Noord Peterstraat (*aangevers: Derk Gradus Tubbing, arbeider 65j. en Hendrik Spanjaard, arbeider 34j.*).

Kennismaken met.....

M. van Beek-Montens.

De heer E.J.Th.A.M.A. Smit (lidnr. 133521)

Verrassend. Dat is de eerste conclusie op de zaterdagochtend van het gesprek met de heer Emile Smit. De verrassingen waren legio. Belangstelling voor het verleden werd bij de heer Emile Smit al gewekt toen hij pas 12 jaar oud was. In die tijd begon hij krantenknipsels te verzamelen. Historie? Overal in zijn verhalen, in zijn huis, zijn boekenkast, zijn studie, zijn werk en in zijn vakanties is geschiedenis aanwezig. Enkele directe feiten:

De heer Smit was o.a. leraar geschiedenis aan de RSG te Tiel. Samen met collega Kers schreef hij De Geschiedenis van Tiel. De Geschiedenis van Huissen verscheen eerder van zijn hand i.s.m. de heer Zweers. Op het ogenblik werkt Emile Smit aan een lustrumboek voor de Oudheidkamer te Tiel. Hoewel geboren in Utrecht is van de oorspronkelijke familie meer te vinden in Huissen, waar deze afstammeling ook geruime tijd heeft gewoond en hij liet ook daar als historicus zijn sporen na. Hij was bestuurslid en voorzitter van de Historisch Kring Huessen. Dat hij veel betekende voor deze kring is te zien aan een prachtig speciaal voor hem ontworpen glas-in-lood werk in zijn woonkamer, ontvangen bij zijn afscheid na 25 jaar.

Doordat cultuur medebepaald wordt door voorgaande tijdperken vraagt ook deze kant van de menselijke ontwikkeling de aandacht van ons nieuwe lid. Daartoe zijn allerlei "vakantiebestemmingen" een prima bron. Bijvoorbeeld in Rusland alles van Moskou tot in Irkoetsk. Niet toevallig vallen het lesgeven en politiek voor jongeren samen. Een van de nog steeds door de heer Smit beklede functies is provinciaal coördinator Gelderland van het Model European Parliament, begeleider van het Europees Jongerenparlement, afdeling Gelderland.

En genealogie? Naast de interesse in lokale geschiedenis kwam ook het stamboomonderzoek aan de beurt. Al in zijn jeugdijaren maakten boeiende familie verhalen van grootvader Janssen deze kleinzoon nieuwsgierig. Dat leidde tot meer vragen en een poging om een kwartierstaat samen te stellen. Rond zijn 17^e trok de jonge Smit met behulp van de NS-tienertoerkaart van archief naar archief. Dat reizen bleek nodig, want de acht overgrootouders kwamen uit verschillende plaatsen in Nederland, waaronder Huissen, Deventer, Nijmegen, Wormerveer, Bemmelen, Culemborg....

Toen de geschiedenisstudie startte, was er nauwelijks tijd meer beschikbaar voor genealogie. Dat werd, en nu is het dan zover, vooruitgeschoven naar de periode die zou volgen na pensionering.

Wel werden alle vondsten en de familie verhalen tot dan toe zorgvuldig opgeslagen, zodat nu een mooi nieuw begin kan aanvangen. De overige familieleden besloten aan deze Emile alle oude familiedocumenten, foto's etc. toe te vertrouwen waardoor een echt familiearchief is ontstaan.

Wat is er nu bekend? Waar zijn aanvullingen welkom?

De vroegste gevonden voorvader Smit droeg de naam Schmitt en kwam uit Schönberg (D). Hij kwam in 1783 naar Nederland als Hessische huursoldaat. Hij was de grootvader van overgrootvader Hendrik Smit (*1850), die als zouaaf diende in het leger van de paus.

Overgrootvader Janssen, geboortig uit Bemmelen, stichtte in 1871 een bakkerij in Huissen. De Culemborgse voorouders droegen begin 19^e eeuw de namen Rovers / de Rovers. Eind 18^e eeuw was er ook sprake van Van Rijsewijk(c)k. In Antwerpen leefde voorouder De Meijer.

De achtergrond van voorouder Helmer vermeldt de afkomst uit Münsterland. En er is het verhaal over de goede komaf m.b.t. voorouder Kolfshoten uit Stoutenburg. Dat klopt. Er was een schepen in Stoutenburg, die Evert Klaaszn. Kolfshoten heette.

De oudste vondst het onderzoek van de heer Smit leidt naar 1640. Ook de namen De Greef en Peters maken deel uit van de kwartierstaat tot nu toe.

Een echte hindernis in het zoekwerk blijken de zogenaamde Kleefse enclaves, aan deze en gene zijde van de Nederlands/Duitse grens. In de loop der tijd wisselde daar de notering van doop- trouw- en begraafgegevens en de wetgeving a.g.v. wisselende nationaliteit, zoals de Franse, de Nederlandse, de Pruisische, waardoor nu eens gezocht moet worden in de burgerlijke stand, Nederlands of Frans, en dan weer in kerkelijk doop- trouw- en begraafboeken.

Voor meer informatie of nuttige aanvullingen staat de heer Smit graag open. Zijn e-mailadres luidt: emile.smit@planet.nl

Het geslacht De Cock van Neerijnen

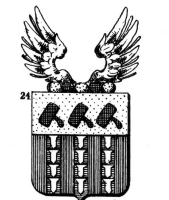
J.N.A. Groenendijk

Inleiding

Van de verschillende geslachten die afstammen van Rudolf de Cock en Aleyt van Ochten, sterft dat in Bruchem rond 1400 als eerste uit. Het geslacht dat zich naar het kasteel Waardenburg gaat noemen volgt aan het eind van de zestiende eeuw, evenals de tak in Neerijnen. Het kasteel Waardenburg komt aan het begin van de 15e eeuw in handen van het geslacht Van Broeckhuijsen. Dit gebeurt als Agnes, enig kind van Gerrit van Weerdenberch, trouwt met Willem van Broeckhuijsen, heer van Ammerzoden, Well en Brakel. Zijn nazaten noemen zich heren van Werdenberch en worden, mede door de omvangrijke bezittingen, één van de belangrijkste geslachten aan de boorden van de Waal. De tak in Neerijnen en de familie die zich De Cock van Opijnen gaat noemen leveren veel bestuurders en schepenen. De laatstgenoemde tak sterft uit rond 1700; de tak De Cock van Delwijnen, de minst aanzienlijke, honderd jaar later. Een eeuw later, in 1865, overlijdt op het huis Cannenburch Fredericus Carolus Theodoor van Isendoorn à Blois, nazaat van Willem de Cock die in 1345 wordt beleend met huis en heerlijkheid Isendoorn. Zowel deze familie als het geslacht Van Weerdenberch laten de toevoeging De Cock al na enkele generaties vallen. Dank zij de familie Van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen is over het geslacht De Cock van Neerijnen veel bekend. In 1891, 1897, 1929, 1932 en 1942 wordt het huisarchief van deze familie in bewaring gegeven aan het Rijksarchief Gelderland (thans Gelders Archief). In 1918 wordt het archief aangevuld met charters, afkomstig uit het Rijksarchief. De archieven van de huizen Waardenburg en Neerijnen waren in 1707 in één hand gekomen. Dit dank zij Cornelis van Aylva die in 1701 werd beleend met Waardenburg. Hij droeg het archief over aan zijn moeder Margaretha van Gent die het huis Clingenburg in Neerijnen had geerfd van haar vader Cornelis van Gent. Deze was zoon van Elisabeth van Giessen, erfgename van Gijsbert de Cock van Neerijnen.¹⁾ Het geslacht De Cock van Neerijnen was geen eigenaar van de heerlijkheid Neerijnen. Uit sommige charters valt af te leiden dat zij goederen in Neerijnen in leen hadden van de heren van Waardenburg, met name nadat het geslacht Van Broeckhuijsen in bezit kwam van huis en heerlijkheid.²⁾

Wapen

Het geslacht voert het bekende Chatillonwapen met de drie palen van vair, in het schildhoofd hamers en klophamers en als helmsteken twee toegewende ramshorens.³⁾

DE COCK VAN NEERIJNEN.

1^e generatie (I)

Stamvader van het geslacht is **Gijsbert de Cock**, waarschijnlijk de derde zoon van Rudolf de Cock en Aleyt van Ochten. In 1265 is zijn vader Rudolf door ruiling met de graaf van Gelre in bezit gekomen van Waardenburg (Hier), Neerijnen, Opijnen en Meteren.⁴⁾ Volgens sommige kronieken was Gijsbert (in 1312) gegoed in Gameren en Nieuwaa, iets wat niet door charters wordt bewezen.⁵⁾ In 1328 wordt hij, evenals zijn zoon Gijsbert, vermeld als ridder (Ghiselbertum Coc, filium d. Ghiselberti Coecx).⁶⁾ Twee jaar eerder is hij leenman van Waardenburg.⁷⁾ Dat hij een aanzienlijke positie bekleedt blijkt uit het feit dat hij in mei 1332 behoort tot de getuigen als graaf Reinald II van Gelre zijn vrouw Alianora van Engeland een jaarrente geeft uit de tienden op de Veluwe en te Elst, Gent en Angeren.⁸⁾ Op 1 augustus 1326 is hij borg voor Hacco van Tuyl Haccozoon als deze land te Hier (Waardenburg) verkoopt aan de abdijs Mariënweerd.⁹⁾

Hij heeft nog geen omvangrijke bezittingen in Neerijnen, althans deze zijn niet bekend. Op 18 april 1328 heeft hij land naast zeven hond in *loco dictum Vlaecworden*.¹⁰⁾ In 1337 koopt hij land in Neerijnen van Wilhelmus Ridder. Deze is op dat moment een man van aanzien in Neerijnen. Hij is lid van de Ridderlijke Duitse Orde¹¹⁾ en schepen te Tuil (1345).¹²⁾ Als Gijsbert in 1341 zijn testament maakt laat hij een deel van zijn bezit - vier morgen drie hond veertig roeden te Est op *die Haer*, tussen Hermanus de Domo Lapidea (van den Steenhuys) en Johannes de Tyla, na aan de kerk te Neerijnen ten gunste van zijn zieleheil.¹³⁾ Zijn echtgenote is niet bekend. Hij had in ieder geval twee kinderen: Gijsbert (II.1) en Ricold (II.2) die op 15 februari 1330 worden vermeld als broers.¹⁴⁾

2^e generatie – Gijsbert de Cock van Neerijnen (II.1)

Afgaand op de bezittingen van Gijsbert en Ricold is duidelijk dat de eerstgenoemde de sterkste positie van de twee inneemt. Op 4 juli 1341 worden beiden vermeld, 'domini Rycoldi Koxcs militis et Ghiselberi Kocks eius fratris'.¹⁵⁾ Beiden zijn ridder en leenman van het huis Waardenburg. Gijsbert voert het Chatillonwapen, maar verandert het schildhoofd in drie zwarte hamers op een gouden veld.¹⁶⁾ Hij is in 1335 en 1339 schepen van Tuil.¹⁷⁾ Op 6 november 1319 belooft hij, met zijn broer Ricold en onder meer Gerard en Gijsbrecht van Waardenburg, Steesken en Jan van Brakel, Gerard van Bruchem, Hendrik van Rossem, Hako en Alard van Malsen en Gijsbrecht van Deil, zich te houden aan de uitspraak van de scheidsrechters in een geschil.¹⁸⁾ Op latere leeftijd, op 23 juli 1355, is hij getuige voor Eduard, zoon van graaf Reinald II van Gelre, als deze de pandbrieven van Johan van Homoet op het ambt van de Overbetuwe bevestigt.¹⁹⁾

Volgens Van Steenes bouwt hij vóór 1337 het huis Clingenburg op ongeveer een kilometer ten oosten van het huis Waardenburg.²⁰⁾ Hij zal hiervoor, als leenman van Waardenburg, ongetwijfeld toestemming hebben gekregen. Van Steenes veronderstelt dat de bouw van het huis voor Gijsbert aanleiding is geweest voor de toevoeging 'Van Nederijnen' aan zijn naam.²¹⁾ Naast Clingenburg bezit hij nog een huis in Hier. Hij

koopt dit op 21 mei 1353 voor 50 pond van Heylwich van Ewijc. Zij krijgt het huis, dat temidden van landerijen van Gijsbert ligt, weer in leen terug.²²⁾ Gijsbert heeft goederen in eigendom en als leen. Opmerkelijk is dat het hoofdzakelijk percelen in Waardenburg zijn en nauwelijks in Neerijnen. In 1326 wordt hij beleend met twaalf morgen op het *Snellenveld* en zeven en een halve morgen op de *Varden* in Waardenburg.²³⁾ Als hij Clingenburg bouwt is hij ook al eigenaar van acht morgen buitendijks in Neerijnen, afkomstig van de priester Arnoldus de Ride.²⁴⁾ In 1340 koopt hij van Rudolf de Cock, zoon van Gijsbert van Weerdenberch, drie morgen in het *Broeck* en in 1341 staat drie morgen in Waardenburg, afkomstig van Gosewinus Holle, op zijn naam.²⁵⁾ In 1345 draagt Johannes Stoutinck zijn goederen onder Oensel op het eiland van Sint Kyliaan ten behoeve van de kerk van Sint Kyliaan aldaar, aan hem over.²⁶⁾ In 1357 komt hij in het bezit van zestien hond in Waardenburg, afkomstig van Cleva, dochter van Gosewinus van den Broec.²⁷⁾ Enkele jaren voor zijn overlijden staan veertien morgen in de *Hornic*, afkomstig van Gijsbert de Cock van Bruchem, ten behoeve van zijn zoon Willem, op zijn naam.²⁸⁾ Hij is dan tevens eigenaar van tien hond in de *Weyde* te Waardenburg, afkomstig van Rudolf de Cock, en tien hond in de *Hoven* te Waardenburg, afkomstig van Wilhelmus de Ridder Willemsz.²⁹⁾ Hij overlijdt in 1363 en was gehuwd met Goede of Oede. In 1365 is zij in bezit van zestig roeden afkomstig van de zonen van Wilhelmus Vinck.³⁰⁾ Haar bezittingen strekken zich uit over meerdere plaatsen in de Tielerwaard. Dat blijkt in 1367 als zij haar zoon Willem belooft om ten behoeve van haar kinderen afstand te doen van haar goederen in Deil, Buren en Driel. Bovendien verkoopt zij aan Willem de helft van haar bezittingen in Neerijnen, Waardenburg en Haaften.³¹⁾ Zij overlijdt na 1381 als zij met haar kinderen goederen deelt met Peter Utenham.³²⁾ Uit haar huwelijk stammen:

1. Willem, volgt III.1.
2. Frederick, knape, hij zegelt met het Chatillonwapen met drie hamers in het schildhoofd,³³⁾ schepen te Tuil (1388/89),³⁴⁾ in 1376 behoort hij tot degenen die zich verzoenen met hertogin Mechteld van Gelre,³⁵⁾ in 1394 verkoopt hij voor 50 goud gulden een vierde op de Groetacker te Waardenburg aan zijn broer Willem,³⁶⁾ overleden vóór 1396 als zijn erven worden vermeld.³⁷⁾
3. Gijsbert, volgt III.2.
4. Petronella, overlijdt na 27 augustus 1391 als zij (Nelle van Houweningen) lijftocht heeft op land te Heusden.³⁸⁾ Vóór 1358 trouwt zij met Willem Both van der Merwede, ridder, zoon van Daniël van der Merwede en Johanna Both van der Eem, weduwnaar van jonkvrouwe Van Houweningen. Hij is dijkgraaf van de Grote Waard (1366-1369), en lid van de Broederschap van Onze Lieve Vrouwe in Halle.³⁹⁾ In 1358 geeft hij een som geld in lijftocht aan zijn vrouw en draagt hij goederen over aan haar vader; in 1363 draagt hij alle goederen in Tuil over aan zijn schoonmoeder Goede, weduwe van Gijsbert de Cock van Neerijnen en haar kinderen.⁴⁰⁾
5. Dirck, volgt III.3.
6. Christina, overleden na 1367.⁴¹⁾ Zij huwt Herberen van Haeften. In 1386 doet hij afstand van de aanspraken die hij heeft op Goede en haar kinderen.⁴²⁾

7. Elisabeth, overleden in of kort vóór 1385, in dat jaar beloven Claes van Stroncke en haar zwager Herberen van Haeften afstand te doen van de goederen in Tuil en Deil die hen zijn aanbestorven van Elisabeth de Cock.⁴³⁾
8. Berta, huwt 1. vóór 1376 Wouter van Inghen, zoon van Wouter van Inghen, hij wordt in dat jaar vermeld als zijn zwagers Gijsbert, Frederick en Dirck en schoonzuster Elisabeth goederen in Neerijnen en Waardenburg verkopen aan hun broer Willem,⁴⁴⁾ 2. vóór 1389 Johannes van Culemborg, in dat jaar draagt zij, met haar echtgenoot, zes hond in Neerijnen over aan haar broer Willem.⁴⁵⁾
9. Roelof, natuurlijke zoon van Gijsbert de Cock van Neerijnen, hij zegelt met het Chatillonwapen met in het schildhoofd de hamers en klophamers.⁴⁶⁾ Hij was ridder, verzoent zich in 1376 met Mechteld en is getuige bij de landvrede in 1377.⁴⁷⁾ In 1406 is hij overleden en wordt vermeld als Ghijsbert Cocs sone wilneer.⁴⁸⁾

Ricold de Cock (II.2)

Hij is ridder⁴⁹⁾ en leenman van Waardenburg (1326). Op 16 oktober 1331 is hij borg voor graaf Reinald van Gelre als deze belooft een schuld van 5.000 'Wart' aan graaf Dietrich VIII van Cleef te voldoen.⁵⁰⁾ Op 1 maart 1333 zegelt hij met het Chatillonwapen met drie hamers in het schildhoofd.⁵¹⁾ Anders dan zijn broer Gijsbert en neef Willem is hij geen schepen van Tuil. Toch heeft hij aanzien anders zou hij in mei 1332 geen getuige kunnen zijn als graaf Reinald II zijn vrouw Alianora van Engeland een jaarrente geeft.⁵²⁾ Op 13 november 1318 is hij getuige als Gerrit van Weerdenberch en de weduwe van Willem de Cock een verdrag sluiten over de voorgdij van haar zoon Willem.⁵³⁾ Op 22 oktober 1320 stelt hij zijn goederen in Oss, genaamd *Rodekens Goet* tot extra onderpand als zijn zwager Arnoldus, genaamd Rover, kannunik, zoon van wijlen Wellinus, een erfijns van tien ouden groten vestigt ten behoeve van de procuratoren van de Tafel van de Heilige Geest te 's-Hertogenbosch.⁵⁴⁾ Op 7 januari 1323 is hij getuige als Ghiselbertus Hac voor schepenen te Zaltbommel zes morgen op de *Worden* in Waardenburg verkoopt.⁵⁵⁾ Op 13 december 1326 verkoopt Simon Hac tien morgen op de *Worden* in Waardenburg naast Ricold Coc.⁵⁶⁾ Hij wordt in dat jaar 1326 beleend met elf morgen de *Verleytencamp* te Lienden.⁵⁷⁾ Op 24 april 1327 belooft graaf Reinald II om hem en Claes van Malsen schadeloos te houden bij een borgtocht ten behoeve van de kinderen van Gerrit van Weerdenberch. Aan Goossen van Rossem zal een som geld worden betaald.⁵⁸⁾ Op 15 februari 1330 verkoopt hij voor 100 denarii vijf morgen aan de *Hengmengseweg* en de *Broecgreve* te Hier aan Gerard de Joede (zijn broer Gijsbert is getuige).⁵⁹⁾ Ricold 'dictus Coc', overlijdt vóór 4 juli 1336.⁶⁰⁾ Hij is getrouwd met Margaretha (Margriet) Wellensdr de Rover, dochter van Wellen Hillensz de Rover⁶¹⁾. Op 18 mei 1307 verkopen Wellinus, zoon van Hille, zijn zoon Arnold en dochter Margaretha, hun erfgoederen in Tilburg aan Jan Bac van Tilburg ten behoeve van de abdij Tongerlo. Tot de goederen behoren de pacht van een mud rogge en een jaarcijns van drie schellingen, waarvan vijf schellingen aan de hertog moeten worden betaald.⁶²⁾

Ricold en Margaretha hebben drie kinderen:

1. Gijsbert, volgt III.4.
2. Wellinus, hij wordt vermeld op 4 juli 1336, samen met zijn broers Gisbertus en Johannes.⁶³⁾
3. Johan, volgt III.5.

3^e generatie – Willem de Cock van Neerijnen (III.1)

Willem de Cock van Neerijnen erft als oudste zoon van Gijsbert het merendeel van de goederen in Neerijnen en Waardenburg. Het huis Clingelenburg blijft gezamenlijk bezit tot Willem in 1377 het aandeel van zijn broers koopt.⁶⁴⁾ Hij is ridder en schepen te Tuil (1382 en 1402).⁶⁵⁾ In 1376 behoort hij tot de ridders die zich verzoenen met hertogin Mechteld van Gelre en in 1377 tot degenen die de zogenaamde 'landvrede' sluiten.⁶⁶⁾

In 1376 breidt hij zijn bezittingen uit door van zijn broers Frederick, Dirck en Gijsbert en zuster Elisabeth veertien morgen achter het huis Clingelenburg, twee morgen op de *Ynensche Weyde*, vier morgen op de *Rode Hoeve* en zes morgen de *Hornic* te kopen.⁶⁷⁾ In 1392 is hij eigenaar van een vierde in zesentwintig morgen op de *Hornic* en in 1396 van een derde in ruim vier morgen afkomstig van zijn broer Dirck.⁶⁸⁾ In 1394 koopt hij voor 50 goud guldens van zijn broer Frederick een vierde in de *Groetacker* te Waardenburg.⁶⁹⁾ In 1397 verkoopt hij tien hond in de *Nederste Pekkellen* te Waardenburg aan Gijsbert van Est, een zoon van Willem de Ridder.⁷⁰⁾

Hij overlijdt na 1407 als een executiebrief op zijn goederen in Est en Meteren aan hem wordt overgedragen.⁷¹⁾ Kennelijk heeft hij schulden gehad die hij heeft voldaan. Zijn vrouw heette Lijsbeth,⁷²⁾ uit welk geslacht zij stamt is niet bekend. Uit het huwelijk zijn drie kinderen bekend:

1. Gijsbert, volgt IV.1.
2. Arnt (Arnolda), zij trouwt met Otto van Buren, zoon van Arnt van Buren. Zij draagt in 1403, met haar zuster Lijsbeth, hun aandeel in de erfenis van hun moeder over aan hun broer Gijsbert. Zij overlijdt na 21 januari 1417 als zij, met haar zuster, de goederen in Tuil die zij van hun vader hebben geërfd eveneens aan Gijsbert overdraagt.⁷³⁾
3. Lijsbeth, overleden in 1442. In 1411 trouwt zij met Willem van Wyck, weduwnaar van Lijsbeth van Heeswijk en zoon van Jan van Wijck (ridder), ruwaard van Aalburg.⁷⁴⁾ Op 7 oktober 1411 worden de huwelijksvoorwaarden opgesteld.⁷⁵⁾ Uit de bepalingen blijkt onder meer dat Lijsbeth's vader Willem tienden heeft in Ammerzoden. Lijsbeth's broer Gijsbert ziet af van een aantal rechten die hij heeft. In 1413 wordt het echtpaar beleend met een tiende te Spijk.⁷⁶⁾ Op 7 mei 1431 wordt Willem beleend met de helft van acht morgen in Herwijnen.⁷⁷⁾ Op 13 augustus 1434 schenkt hij een grondrente aan de kerk te Wijk voor de zielerust van zijn ouders, alsmede voor zijn vrouw Lijsbeth, dochter van Willem de Cock, een zoon van Gijsbert de Cock van Neerijnen.⁷⁸⁾ Hij overlijdt voor 27 maart 1439. Uit het huwelijk is een zoon bekend:

1. Willem de Cock van Wijk, hij voegt de geslachtsnaam van zijn moeder toe aan zijn eigen naam, hetgeen iets zegt over het belang van het geslacht De Cock. In 1435 draagt zijn vader uit zijn eigen goed de aanwerp met visscherij en vogelrij in de Ban van Wijk aan hem over.⁷⁹⁾ Op 27 maart 1439 wordt hij, bij dode van zijn vader, beleend met het goed te Herwijnen, dat door zijn vader werd opgedragen in ruil voor de visserij te Wijk.⁸⁰⁾
2. N.N. Willemsdr van Wijk, gehuwd met Werner Karelsz Cleynaël.

Gijsbert de Cock van Neerijnen (III.2)

Evenals zijn broers heeft hij relatief weinig bezittingen, een gevolg van het erfrecht waarbij de oudste zoon de belangrijkste erfgenaam is. Hij wordt wel vermeld als ridder. In 1388 draagt hij, met zijn broer Frederick, vijf hond in Neerijnen over aan hun oudste broer Willem.⁸¹⁾ Het is niet bekend of hij getrouwd was. Wel heeft hij een bijzit, Arkenrade, een dochter van Jacobus Drubbels. Aan de kinderen die hij bij haar heeft draagt hij in 1388 zes morgen in de *Weyde*, vier morgen in de *Cuerde* en vier morgen in het *Broec*, alle te Waardenburg, over; na hun dood zullen de goederen weer aan hem toevallen.⁸²⁾

In of vóór 1410 overlijdt hij. Als kinderen die hij bij Arkenrade verwekt worden vermeld:

1. Gijsbert Hack, bastaardzoon van Gijsbert de Cock. In 1370 is hij naastbelaand bij de Vaudacker in Waardenburg.⁸³⁾ Op 24 1422 koopt hij voor schepenen Wolfert van Culemborg en Wouter Hack te Tuil voor 25 oude guldens een hofstad met poting en timmering in Neerijnen van Franck Derycz.⁸⁴⁾ Op 15 november 1424 is hij kerkmeester te Neerijnen. Hij geeft een hofstad in Waardenburg tussen de gemene straat en het kerkeland in pacht uit aan Godert Petersz; de jaarlijkse erftijns is voor de ziel en nagedachtenis van Ricout de Cock, zijn vrouw Lijsbeth en hun kinderen.⁸⁵⁾
2. Jacob, bastaardzoon van Gijsbert de Cock, wijlen heer Gijsbert Kocs zoon van Neerijnen. In 1410 is hij 100 goud guldens schuldig aan Gheryt Aelbertsz..⁸⁶⁾
3. (waarschijnlijk) Aetzart die Kock heren Gijsbrechtssoen, op 8 januari 1391 vermeld als tollenaar te Tiel.⁸⁷⁾

Dirck de Cock van Neerijnen (III.3)

Hij erft goederen van zijn vader Gijsbert. In 1388 draagt hij (Theodoricus Koc, heer Ghiselbertuszoon van Neerijnen) ruim een morgen in Neerijnen over aan zijn broer Willem.⁸⁸⁾ Hij overlijdt na 1406 als zijn kinderen Gijsbert en Nelle, voor de schepenen in Tuil afstand doet van de goederen in Neerijnen, Waardenburg, Hellouw en Oyen, die zij erven van hun vader en zullen erven van zijn broer Roelof. Dit ten behoeve van zijn broers Willem en Gijsbert en zuster Elisabeth.⁸⁹⁾ Het gaat daarbij om vijf morgen in Neerijnen tussen Gijsbert Hollen en Gerrit van Werdenberch, vijf hond in Neerijnen aan de gemeyne steeg, drie morgen aan de *Lanccamp*, drie morgen *Bancmerbroeck*, ruim vier morgen in de *Hoornick*, zeven hond op de *Jansweerd*, negen hond op de *Knoysaert*, alle in Waardenburg, zes morgen *Martijnscaamp* en nog vijf morgen in

Hellouw, een hofstad in Neerijnen tussen Aelbert Cocken en Willem de Cock, zes hond in Oyen plus een tijns van dertien schellingen zestien penningen.

Hij was getrouwd met Geertruijt; zij wordt als weduwe vermeld met een huis en hofstad in Neerijnen tussen Gijsbert de Cock en de straat aan de andere zijde dat zij overdraagt aan Willem Willemsz.⁹⁰ In 1434 wordt zij (Dircs Kocks wijf cum pueris) met twee schilden vermeld bij de schatting in Neerijnen.⁹¹ Uit dit huwelijk zijn twee kinderen bekend: Gijsbert en Petronella.⁹² Ook Gijsbert wordt vermeld bij de schatting te Neerijnen, hij wordt aangeslagen voor twee schilden. In 1441 verkoopt hij tweeënhalve morgen op de *Hoge Weerd* te Waardenburg aan Heynrick Scoeck.⁹³ In 1444 draagt hij drie morgen buitendijks in de *Grient* over aan Gijsbert de Cock van Neerijnen.⁹⁴

Gijsbert de Cock van Neerijnen Ricoldsz (III.4)

Op 21 april 1330 ziet hij, met zijn broer Johannes, af van de vijf morgen te Hier die zijn vader heeft verkocht aan Gerard de Joede van Tuil.⁹⁵ Hij draagt in 1353 (Ghyselbertus de Cock van Neerijnen heer Ricoldsz) een huis met zeven morgen land te Neerijnen over aan zijn oom Gijsbert de Cock van Neerijnen.⁹⁶ Waarschijnlijk is hij degene die op 23 februari 1356 wordt vermeld als Gyselbrecht den Kock, knape.⁹⁷ Op 23 juli 1363 wordt hij, ridder, vermeld als (de oudst bekende) heer van Bokhoven. Hij vraagt en krijgt toestemming om een kapel te stichten.⁹⁸ Hij overlijdt in 1365; wordt vermeldt in het Necrologium van de Sint Maartenskerk te Zaltbommel, die gelegateerd heeft zes ponden (heer Giselbertus Coc, ridder, zoon van Rycoldus Coc).⁹⁹ Uit een onbekende echtgenote of relatie heeft hij een zoon:

1. Ricout, volgt IV.2.

Johan de Cock Ricoldsz (III.5)

Hij is ridder.¹⁰⁰ Hij woont waarschijnlijk niet in Neerijnen. Er zijn weinig bezittingen van hem bekend en hij wordt ook niet vermeld als 'Van Neerijnen'. Hij verkoopt op 18 juli 1335 twaalf morgen in Waardenburg aan (zijn oom) Gijsbert de Cock van Neerijnen; hij wordt dan vermeld als ridder.¹⁰¹ Op 14 september 1357 wordt hij beleend met een hofgoed in Geffen in de Meierij van Den Bosch, genaamd *Elshof*, een goed op Wijk, twee goederen *ten Berge*, zeven morgen in de *Rosmaat* en tien morgen genaamd *Vergesen Hoeve*.¹⁰² In 1412 draagt hij, met zijn zoon Wouter de Koc Jansz, een morgen in de *Gheer* te Soelen over aan Claes Wonder.¹⁰³ Hij overlijdt na 1412 en was (volgens Van Kinschot) getrouwd met 'een erfdochter van Geffen'.¹⁰⁴ Hij heeft vermoedelijk drie zonen gehad:

1. Ricold, volgt IV.3.
2. Willem, hij wordt in 1363 en 1368 vermeld als schepen in 's-Hertogenbosch.¹⁰⁵ Op 22 mei 1364 draagt hij, met zijn broers Ricold en Wouter, 32 morgen in Waardenburg over aan Johannes, genaamd Grieke.¹⁰⁶
3. Wouter, hij wordt in 1363 en 1368 eveneens vermeld in de Bossche protocollen. In 1374 zegelt hij met het Chatillonwapen met in het schildhoofd de hamers en klophamers.¹⁰⁷ Hij overlijdt na 1412.

4^e generatie – Gijsbert de Cock van Neerijnen (IV.1)

Gijsbert treedt als schepen van Tuil (1415-1422) in de sporen van zijn voorouders.¹⁰⁸ Ook in ander opzicht toont hij dat hij behoort tot invloedrijke ridders in de Tielerwaard. Hij wordt bij de schatting in 1434 in Neerijnen aangeslagen voor zes schilden.¹⁰⁹ Op 17 april 1436 is hij, met onder meer de broers Johan en Gerrit van Rossem, Willem (de Cock) van Isendoorn Alertsz en Johan van Broeckhuijsen tot Werdenberch, ondertekenaar van een brief waarin de steden en de ridderschap van Gelre met elkaar een verbond sluiten over afspraken met de hertog van Gelre.¹¹⁰

Hij is eigenaar van goederen die hij heeft geërfd van zijn vader, onder meer zeven morgen met een hofstad in Neerijnen, ruim vier morgen in de *Hornic*, drie morgen in de *Gravencamp*, de helft van de *Horniccamp* en een vierde in de *Groetacker* te Waardenburg.¹¹¹ Hij is in 1416 op de een of andere wijze betrokken bij financiële verwickelingen in het graafschap Holland. Dat kan worden afgeleid uit het feit dat hij beslag legt op goederen van Elisabeth van Beieren, bastaarddochter van hertog Willem van Beieren en weduwe van Bruysten van Herwijnen.¹¹² De laatste was in 1397 aangeklaagd wegens financiële malversaties die hij als rentmeester van de graaf van Holland zou hebben gepleegd.¹¹³ Gijsbert is in datzelfde jaar 1416 geld schuldig aan Hubrecht, heer van Culemborg en in 1418 aan de tresorie van de graaf van Holland.¹¹⁴

In 1418 dragen Otto van Haeften (schoonzoon van Bruysten van Herwijnen) en zijn zoon Willem vijf morgen in Hellouw en zeven morgen in Herwijnen aan hem over.¹¹⁵

In 1421 krijgt hij goederen in Est in bezit door de overdracht van een verwinbrief op bezittingen van Arnt Gijsbertsz Pieck, rentmeester van Gelre en dijkgraaf van de Over-Betuwe.¹¹⁶ In hetzelfde jaar wordt een verwinbrief op goederen van Nelle Broenisdochter in Waardenburg aan hem overgedragen.¹¹⁷ In 1424 draagt jonkvrouw Jutte, weduwe van Hubert van Mijnden, de goederen die zij heeft geërfd van Aleyt, de weduwe van Hendrick van Ranst, aan hem over.¹¹⁸ Heynrick Scoeck Hubertsz verkoopt in 1424 een huis in Neerijnen met vijf hond op het *Rode Land* aan hem.¹¹⁹ Tot zijn bezittingen behoren in 1443 ook veertig morgen op de *Hoge Camp* in Waardenburg, leenroerig aan het huis Waardenburg, en (ten behoeve van zijn zoon Willem) de helft van tweeënhalve morgen op de *Hogeweerd*, afkomstig van Heynrick Scoeck die het heeft gekocht van Gijsbert de Cock Dircksz.¹²⁰

Hij overlijdt in 1451 en huwt in 1422 Fije, weduwe van Hendrick van Varick.¹²¹ In 1422 beleent Johan van Broeckhuijsen haar met (de lijftocht van) vier en veertig morgen in Waardenburg en op 27 juni 1439 met een tiende in Deil waarmee eerder Willem de Cock van Neerijnen was beleend.¹²² Zij overlijdt na 1451. Er zijn zeven kinderen bekend uit hun huwelijk:

1. Willem, volgt V.1.
2. Gijsbert, volgt V.2.
3. Frederick, in 1468 wordt hij vermeld op de ridderceduul van Gelre.¹²³ Op 30 juni 1459 is hij getuige bij de overeenkomst tussen de ridderschap en geërfden en de abdijs Mariënweerd over het schoonhouden van de Linge.¹²⁴ Op 5 mei 1469 is hij,

met zijn broers Willem en Gijsbert, getuige bij het huwelijk tussen zijn nicht Margriet van Haefden en Dirck van Malburch.¹²⁵⁾ In 1457 krijgt hij ruim vier morgen in de Hornic en de helft van drie morgen in Waardenburg van zijn broer Gijsbert.¹²⁶⁾ Hij overlijdt na 24 april 1483 als hij, met zijn zwager Willem van Haefden, twaalf morgen in Tricht overdraagt aan Florens Jansz, procurator van het Regulierenklooster in Zaltbommel.¹²⁷⁾ Op 22 januari 1474 trouwt hij met Elisabeth van Tuyl van Serooskerken, dochter van Nicolaas van Tuyl van Serooskerken en Elisabeth van Riemsdijck.¹²⁸⁾

4. Beatrix, eigenaresse van de Moelencamp in Tuil die zij in 1475 voor 7¾ rijnsse gulden verhuurt aan Gijsbert Harmansz.¹²⁹⁾ Zij overlijdt na 1477 als de kinderen van haar broer Gijsbert een huis en hofstad in Neerijnen aan haar overdragen.¹³⁰⁾
5. Adriana, overleden na 1449. In 1431 (huwelijksvoorwaarden op Sint Genesiusdag) trouwt zij met Willem de Cock van Isendoorn, weduwnaar van Adriana van Brakel en zoon van Alard de Cock van Isendoorn en Folewijn van Druten.¹³¹⁾ Hij is rechter in het Land van Maas en Waal.¹³²⁾ In 1436 tekent hij, als knape, de verbondsbrief tussen de ridderschap en de steden van Gelre.¹³³⁾ In 1427 wordt hij beleend met een uiterwaard in IJzendoorn.¹³⁴⁾ Hij overlijdt na 31 mei 1441 als hij als gedeputeerde van Nijmegen getuige is als de hertog van Gelre toetreedt tot het verbond tussen de steden de ridderschap.¹³⁵⁾ In 1426 draagt Adriana het huis en de hofstad met veertien morgen over aan haar vader Gijsbert die ermee wordt beleend.¹³⁶⁾
Wij Wouter Hack ende Alfert van Hoyer scepen in Tuel tugen dat voir ons comen is Adryaen Ghijsberts dochter van Nederynen mit hoeren gecoren momber ende heeft vercoft ende opgedragen [...] een huijs ende hofstat mit viertyen mergen lants mit alle sine tymeringen ende toebehoiren gelegen inden Nederynen [...]
Ghijsbert die Koc haren vader in enen eygendom erfeliken te hebben en besitten ende Adryaen mit haren gecoren momber voirs. verteech op alle rechten die sij heeft ande voirs. guede ende lande.
6. Aernt, kanunnik, overleden na 1465 als hij een rentebrief van vier pond uit De Haer te Est overdraagt aan zijn broer Willem.¹³⁷⁾
7. Geertruij, zij overlijdt na 24 april 1483 en huwt Willem van Haefden, zoon van Claes van Haefden ten Esch en Kathelijne Gijsbertsdr de Voocht van Tuijl. Op Sint Michielsdag 1439 ontvangt hij 338 gulden medegave van zijn schoonvader.¹³⁸⁾ Hij is tussen 1435 en 1478 schepen van Tuil.¹³⁹⁾ In 1447 wordt hij vermeld bij de knechten, jonkeren en raden in de Tielerwaard.¹⁴⁰⁾ In 1459 is hij geërfde van Beesd.¹⁴¹⁾ In 1468 wordt hij, met zijn zoon Claes, vermeld in Tuil op de ridderceduul van de Tieler- en Bommelerwaard.¹⁴²⁾

Ricout de Cock Gijsbertsz van Neerijnen (IV.2)

Hij zegelt met het Chatillonwapen met in het schildhoofd de hamers en klophamers.¹⁴³⁾ Hij was ridder, verzoent zich in 1376 met hertogin Mechteld van Gelre¹⁴⁴⁾ en is in 1377 getuige bij de landvrede.¹⁴⁵⁾ Op 23 oktober 1389 wordt hij, bij dode van zijn oom Johan de Cock, beleend met het hofgoed in Geffen, genaamd *Elshof*, een goed op de Wijk, twee goederen *ten Berge*, zeven morgen in de *Rosmaat* en tien morgen genaamd

Vergesen Hoeve. Op 23 maart 1393 bevestigen Otto en Hubert van Malsen hem (Ricout de Cock, heer Gijsbertsz van Neerijnen) als erfgenaam van zijn oom Johan de Cock, ridder, in het geschil met Dirck de Rover, in zijn rechten op het hofgoed te Geffen en de overige goederen.¹⁴⁶⁾ In 1405 is hij naast de twaalf morgen op het *Snellenveld* beleend met 7½ morgen op de *Varden*.¹⁴⁷⁾ In 1406 wordt hij vermeld als Ghijsbert Cocs sone wilneer.¹⁴⁸⁾ Hij is getrouwd met Maria van Tale (Tuyl), die hij op 25 juni 1392 tocht met twaalf morgen de *Roden Hoeve* (het *Snellenveld*).¹⁴⁹⁾ Jan VI van Kuyc treedt een dag later op als leengetuige voor Maria.¹⁵⁰⁾ Ricout heeft bij Maria waarschijnlijk twee zonen:

1. Gijsbert, volgt V.3.
2. Johan, volgt V.4.

Ricold de Cock Johansz (IV.3)

Ricold, de zoon van Johan de Cock en een 'erfdochter van Geffen', verhuist, volgens de weinige gegevens die over hem bekend zijn, naar Brabant. Hij is ridder, schepen (1370) en hoogschout (1 augustus 1372 tot 10 juli 1380) te 's-Hertogenbosch.¹⁵¹⁾ Op 6 januari 1378 keert hij, als schout van 's-Hertogenbosch, zeventig dubbele Brabantse mottoenen uit aan Arnoud van Horne in afbetaling op de som die hem is toegezegd als vergoeding voor geleden schade tijdens een gevecht te Brakel in dienst van hertog Wenceslaus.¹⁵²⁾ Hij is tevens bewaarder van het kasteel en van de stad Grave. Op 16 maart 1376 verklaart hij dat hij met de zijnen de voorrechten van de poorters, die zij hebben gekregen van Jan V van Kuyc, zal eerbiedigen. Bovendien zal hij de stad aan niemand overleveren tenzij Jan van Kuyc dat wenst en met medeweten van het stadsbestuur.¹⁵³⁾ Dat hij in het Brabantse een belangrijke plaats innam blijkt uit het feit dat hij raad is van hertogin Johanna van Brabant. Op 19 oktober 1385 vaardigt de hertogin een oorkonde uit waarin wordt meegedeeld dat ridder Ricout de Koc, haar raad, voor het Leenhof de tienden van Asten heeft opgedragen, als onderpand van een rente, groot 20 oude schilden, losbaar met 300 schilden, die hij heeft verkocht aan Louis van den Keldere.¹⁵⁴⁾ De eigendomsrechten in Asten vloeien voort uit de verkoop van Asten in 1381 door Jan V van Kuyc aan Ricold.¹⁵⁵⁾ Na Ricold's overlijden wordt Gerard van Berkel eigenaar van Asten.

De mogelijkheid dat Ricold's moeder een 'erfdochter van Geffen' was, lijkt aannemelijk gezien het feit dat hertog Albrecht van Beieren hem in 1389 'versceyden gueden tot Geffen' in leen geeft.¹⁵⁶⁾ Ricold verkoopt in 1382 de *Drielse camp* in Kessel.¹⁵⁷⁾ Op 23 juni 1391 verkopen de kinderen van wijlen Waltherus, genaamd 'Groet Wouter', voor de schepenen in 's-Hertogenbosch aan Adam van Mierde zevenentwintig erfcijszen op onder meer onderpanden in Kerrichoven, genaamd 'de oude Brake', oorspronkelijk verschuldigd aan heer Rycoldus Koc, ridder.¹⁵⁸⁾ Hij overlijdt vóór 1409 (als zijn zoon Gijsbert wordt vermeld als zijn erfgenaam) en heeft uit een onbekende relatie waarschijnlijk twee zonen van wie nauwelijks iets bekend is:

1. Gijsbert, overleden na 1409.
2. Dirck, wiens zoon Gijsbert buitendijkse goederen verkoopt aan de erfgenamen van zijn grootmoeder Maria van Tuyl.

5^e generatie – Willem de Cock van Neerijnen Gijsbertsz (V.1)

Hij is gedurende een reeks van jaren schepen te Tuil (1448-1484)¹⁵⁹ en is in 1459 getuige bij het sluiten van de overeenkomst over het schoonhouden van de Linge.¹⁶⁰ Hij wordt in 1474 beleend met het huis en de hofstad in Neerijnen. Hij maakt het tot een vrij goed en wordt beleend met veertig morgen in de *Hoge Campen*.¹⁶¹

Ic Walraven van Broechusen ende van Weerdenborch heer tot Amersoyen als gerechte erffmomber Gerits heer tot Weerdenborch erffhoiffmeister des Landis van Gelre delen myt desen myne openen brieve voir my, mynen erven ende nakomelinghe dat ick als momber voirs. [...] verlijdt ende verleent heb aen Willem de Cock van Nederinen mijne lieve swacher een huys myt alle sijnen toebehoeren ende myt veerthien mergen lants gelegen tot Nederynen, [...] dats the weten dat Willem de Cock voirs., sijnen erven off nakomelingne dit voirs. huys hofstat toebehoiren myt veerthien mergen voirs. sullen mochen tot enen vrijen guede [...].

In 1473 transporteert Otto Pieck van Beesd, heer van Tienhoven en schepen te Beesd, het huis en de hofstad Bakerbosch te Deil aan hem. In 1483 vernieuwt hij de eed.¹⁶²

Willem doet in 1462 afstand van zijn rechten op goederen die zijn zuster Beatrix heeft geërfd. Hij draagt land in Opijnen aan haar over.¹⁶³ In 1465 draagt Roelof van Groesbeeck een verwinbrief op goederen van Willem van Hyend te Wadenoyen aan hem over.¹⁶⁴ In 1467 draagt Jacob Jansz een verwinbrief op twintig hond land in de *Henich* te Wadenoyen aan hem over.¹⁶⁵ In 1483 krijgt hij de ‘dijkgabe’ van tweeënhalve morgen in Waardenburg met een dijk in Heesselt.¹⁶⁶ Twee jaar later, in 1485, krijgt hij de ‘dijkgabe’ van een hofstad in Neerijnen met dijk in Waardenburg.¹⁶⁷

Hij overlijdt na 1487 en huwt in 1456 Johanna de Cock van Opijnen, dochter van Arend de Cock van Opijnen, heer van Est, en Catharina van Hemert.¹⁶⁸ In 1492 heeft zij, als weduwe, eigendomsbewijzen van goederen in Tuil in bezit, die haar man aan Adriaen Scoeck, priester, heeft overgedragen.¹⁶⁹ In 1498 maakt zij met haar oudste zoon Gijsbert een magescheid.¹⁷⁰ Zij hertrouwt voor 1490 (als zij wordt beleend met het huis *Bakerbosch*) met Arnt de Cock van Delwijnen, weduwnaar van Anna van Loon en Adriana van Balveren en zoon van Arnt de Cock van Delwijnen¹⁷¹ en Agnes van Weerdenburch. Johanna overlijdt vóór 1507. Uit het huwelijk met Willem krijgt zij zeven kinderen:

1. Gijsbert, volgt VI.1.
2. Johan, op 2 mei 1484 wordt hij door zijn vader beleend met het huis Bakerbosch te Deil.¹⁷² In 1490 geeft Hendrick van Doorn hem, en zijn bastaardbroer Willem, het losrecht van een tijns op goederen in Tuil.¹⁷³ Hij overlijdt vóór 1494 als zijn moeder, als zijn erfgenaam, wordt beleend met het huis Bakerbosch.¹⁷⁴
3. Aert, non in het klooster Mariënschoot te Zennewijnen bij Tiel.¹⁷⁵ In 1484 schenkt haar vader haar een tijnsbrief van 10 gulden uit zeven morgen te Neerijnen ten behoeve van het Convent te Zennewijnen.¹⁷⁶ In 1489 draagt hij tien morgen

buitendijks te Neerijnen aan haar over.¹⁷⁷ Zij overlijdt na 1519 als zij een accoord over de nalatenschap van haar vader en moeder sluit met Johanna van Eemskerck, de weduwe van Gijsbert de Cock van Neerijnen, haar oom.¹⁷⁸

4. Gijsbert de Cock van Neerijnen junior, huwt met de weduwe van [N.N.] van Eck. In 1507 vraagt hij om een verklaring over het testament van zijn moeder.¹⁷⁹ In 1524 kent hij zijn zuster Catharina het vruchtgebruik toe van zijn nalatenschap. Op zijn sterfbed in 1524 verklaart hij dat zijn vrouw hem al haar goederen heeft vermaakt op voorwaarde dat hij haar zoon Bartholomeus van Eck 50 Stichtse guldens betaalt.¹⁸⁰
5. Catharina, overleden na 1524. Zij was (waarschijnlijk) getrouwd met Joost van Haeften van Rhenoy, schepen van Deil (1489), richter in de Tielerwaard, schepen (1500)¹⁸¹ en gasthuismeester (1515) te Zaltbommel. Hij zegelt met het Chatillonwapen met de barensteel met drie hangers.¹⁸² Hij is na 5 februari 1521 overleden (als hij wordt vermeld als schepen in Zaltbommel).¹⁸³
6. Willem, geestelijke, overleden na 1498.¹⁸⁴
7. Arnt, in 1493 geeft Johan Boshuys hem en zijn broer Gijbert het losrecht van een tijns van 5 gulden uit tien morgen de Nieuwe te Neerijnen.¹⁸⁵ Hij overlijdt na 1500 als hij zijn broer Gijsbert junior een tijns uit zes morgen op de Broomweerd te Wadenoyen belooft.¹⁸⁶
8. Willem, bastaard, overleden na 1504 als zijn oudste broer Gijsbert zes morgen in de Middelste Cuwaerde (koeweerd) te Waardenburg aan hem verpandt.¹⁸⁷

Gijsbert de Cock van Neerijnen Gijsbertsz (V.2)

Hij is lid van de Ridderlijke Duitse Orde¹⁸⁸ en schepen te Tuil (1455-1456)¹⁸⁹. Hij zegelt met het Chatillonwapen met in het schildhoofd drie schuin rechts geplaatste hamers. In 1459 is hij getuige bij de overeenkomst over het schoonhouden van de Linge.¹⁹⁰ Hij overlijdt na 1474 als hij wordt beleend met een huis en hofstad binnen Tiel, ‘geheiten dat Hoff van Arckel, mit synen mantail en thien phs gulden tyns per jaar’.¹⁹¹ Uit zijn huwelijk met Jutta zijn vier kinderen bekend:

1. Gijsbert, monnik, vermeld in 1481 en 1494.
2. Hendrick, volgt VI.2.
3. Sophia.
4. Seger, volgt VI.3.

Gijsbert de Cock van Neerijnen Ricoldsz (V.3)

Hij wordt in 1434 met zes schilden vermeld in Malsen.¹⁹² In 1409 wordt hij, als erfgenaam van zijn vader, beleend met twaalf morgen de *Rode Hoeve* en zevenenhalve morgen op de *Varden* in Waardenburg. In 1424 wordt het leen vernieuwd met toevoeging van zeven roeden dijk.¹⁹³ Hij verkoopt een huis in Neerijnen aan zijn ouders (dit is niet het huis Clingelenburg). Hij overlijdt vóór 1454 en was (vermoedelijk) gehuwd met een dochter van Bruchem(?),¹⁹⁴ bij wie hij drie kinderen heeft:

1. Gijsbert, hij wordt in 1454, als erfgenaam van zijn vader Gijsbert, beleend met twaalf morgen de Rode Hoeve (eerder genaamd het Snellenveld). De eed wordt

vernieuwd in 1465 en op 19 oktober 1473.¹⁹⁵⁾ Op 12 december 1476 draagt zijn zuster joffer Lijsbeth, weduwe van Gosen Heym, een huis en hofstad in Neerijnen tussen Aelbert die Swart en Belij Henricks aan hem over.¹⁹⁶⁾ Hij overlijdt vóór 28 juli 1481 (als zijn zuster Lijsbeth wordt vermeld als zijn erfgenaam).¹⁹⁷⁾

2. Lijsbeth, in 1425 worden goederen in Waardenburg, Neerijnen, Herwijnen, Haaften en Hellouw, die haar en haar zuster Maria toebehoren, overgedragen aan hun broer Gijsbert.¹⁹⁸⁾ Zij trouwt met Gosen Heym, overleden in 1470.¹⁹⁹⁾ Op 28 juli 1481 wordt zij, als weduwe van Gosen Heym en erfgenaam van haar broer Gijsbert, beleend met twaalf morgen op het Snellenveld en 7½ morgen op de Varden in Waardenburg. Zij overlijdt vóór 26 juli 1484 als haar zoon Johan Heym wordt beleend.²⁰⁰⁾
3. Maria, overleden na 1425.

Johannes de Cock van Neerijnen (V.4)

In 1434 wordt hij (Jan die Kock Rijcouts soen) in Neerijnen aangeslagen voor drie schilden, dat is de helft van de aanslag van zijn broer Gijsbert.²⁰¹⁾ Er zijn geen bezittingen van hem bekend. Hij heeft uit een onbekende echtgenote meerdere kinderen:

1. Gijsbert, in 1456 koopt hij van Heynrick van der Weyde een huis in Varik, met teruggave van een tijns. In 1466 verkoopt Sander Jansz hem een morgen op de Walcht te Varik, met teruggave van een tijns. Hij overlijdt vóór 28 juli 1484 en was getrouwd met N.N. van Tiel.²⁰²⁾
2. Willem, hij wordt op 7 mei 1431 beleend met de helft van acht en een halve morgen met tijns en dijk in Herwijnen.²⁰³⁾
3. Ricoldus.
4. Heilwich.
5. Elisabeth.²⁰⁴⁾
6. (waarschijnlijk) Sandrina, huwt Arnt Pieck, weduwnaar van Margriet van Brederode, schepen van Tuil (1498-1531)²⁰⁵⁾ en lid van de Ridderlijke Duitse Orde,²⁰⁶⁾ overleden na 1531, zoon van Arnt Pieck Bartholomeusz en Johanna van Been.²⁰⁷⁾

6^e generatie - Gijsbert de Cock van Neerijnen Willemsz (VI.1)

Hij is schepen van Tuil (1506 en 1515)²⁰⁸⁾ en bewoont, evenals zijn voorouders, het huis Clingelenburg. Hij maakt in 1498, met toestemming van zijn broers Johan en Gijsbert junior, een magescheid met zijn moeder Johanna.²⁰⁹⁾

Wij Henric van Tuyll Ghijsbertsz ende Jan Scoec scep en in Tuyl tugen dat voor ons gekomen sijn heer Wilhem die Cock van Nederinen Willemsz gheslicke, wilneer die wedue Gherits van Emskerck, Willem die Cock van Nederinen bastart Willemsz ende Wilhem Willemsz ende hebben getuycht ende op haer eet [...] als dat sij gemaect hebben ende wtgesproken een ghesceit tusschen joncfrouwe Janne huysvrouwe ind ter tijt Arnsts die Cock van Delwine wilneer echte huysvrouwe van Willems die Cock van Nederinen aen die een ende Ghijsbert die Cock van Nederinen als alste hoere soene die sij vercregen heeft bij den voirs. Wilhem die Cock van Nederinen ter ander sijde en dat met [...] joncvrouwe Janne ende Ghijsbert hare soene voirs. ende dat in nae

bescreve manen ende voirweerden. In den ersten dat joncvrouwe Janne voirs. qwijt gescolden heeft Ghijsbert die Cock haren soen voirs. alle alsulcke pachten ende sculden als Ghijsbert die Cock voirs. joncvrouwe Janne voirs. sijnre moeder sculdich gewest mochte sijn totten [...] van seventachentich [...] op Sinte Agnete. Item ten tweden dat Ghijsbert die Cock voirs. heffen ende boeren sall alle pachten die niet van voirs. verscenene waeren tot Wadenoyen die haer toebehouden mochte met naemen voirs. dat hij sijn hant vur sinn aff [...] ende sijnre moeder voirs. in ghenicwijs van voren [...] off hijnder te doen met sijnre moeder voirs.. Item ten darden soe sall Ghijsbert die Cock voirs. dat huys met singel bongaert met veertien merge lants dair aen gelegen inden gerichte van Nederinen dit lant opte hoge weert inden gerichte van Hier met ses mergen neye lants aen den Broeckgreeff inden voirs. gerichte van Hier soe dat enige pachtinge [...] dair mochte doen. Item ten vierden soe sal joncvrouwe Janne voirs. Ghijsbert die Cock hare soen voirs. alle sijn brieve aen hem vermogens [...] ende gesintlick weesen [...] ende [...] dat sij dair van gebreck ofte after deell van crige mochte dair hij ende sijnre moeder voirs. voirwaerde enige last voir doen sal dair [...] te halden. Item ten seste dat joncvrouwe Janne voirs. seker lijfftocht mach [...] geheite tot Nederine [...] soude tgebruyck hare bongaert [...] Gegeve int jaer ons heren dusent vierhondert acht en tnegentich.

In 1509 maakt hij een magescheid met zijn broer Gijsbert junior. Melchior, Gerard en Hubert van Culemborg, bastaards, zijn de scheidsrechters.²¹⁰⁾ Hij bewoont het huis Clingelenburg, in 1501 geeft hij aan Otto van Arkel, heer van Heukelom, Waardenburg en Ammersoyen, een tijnsbrief van tien Rijnse guldens uit het huis en veertien daarbij liggende morgen.²¹¹⁾

Hij wordt op 19 mei 1491, evenals zijn vader, beleend met de bouwing²¹²⁾ met veertig morgen de *Hogencamp* te Neerijnen.²¹³⁾ Als zijn vader wordt beleend is nog geen sprake van een bouwing, dus de boerderij is vrij recent gebouwd. Hij verpacht in 1504 zes morgen in de *Middelste Cuwaerde* aan zijn bastaardbroer Willem.²¹⁴⁾ In 1508 bepaalt Herberen van Eemskerck (waarschijnlijk zijn zwager) dat Gijsbert al Herberen's goederen in Deil zal krijgen, uitgezonderd tien morgen leengoed in Meteren en Borchmalsen.²¹⁵⁾ In 1515 wordt een tijnsbrief van negen Rijnse guldens uit zeven morgen de *Samelscamp* in Meteren, ten laste van zijn schoonmoeder Johanna van Beesd, aan hem overgedragen.²¹⁶⁾ In 1517 draagt Gijsbert Steesz vier morgen in de *Acht Morgen* te Deil aan hem over.²¹⁷⁾

Hij overlijdt tussen 1515 en 1518 als zijn vrouw, als weduwe, wordt beleend met twaalf en een halve morgen met een hofstad en zestien morgen de *Rijsacker*, de *Bergacker* en het *Hontzgemet* in Meteren, afkomstig van haar vader.²¹⁸⁾ Hij trouwt met Johanna van Eemskerck, dochter van Gerard van Eemskerck en Johanna van Beesd. In 1519 treft zij met haar kinderen een accord met haar schoonzuster joffer Aert over de nalatenschap van haar schoonouders.²¹⁹⁾ Op 18 mei 1527 wordt zij, als nicht van Goosen van Varick en Dirck van der Horst, beleend met tien morgen de *Burchhoef* in Maasland.²²⁰⁾ Zij overlijdt vóór 11 oktober 1532 als haar zoon Herberius, als erfgenaam van zijn moeder, wordt beleend met goederen. Uit het huwelijk van Gijsbert en Johanna zijn vier kinderen bekend:

1. Willem, hij is vrijwel zeker de oudste zoon, vernoemd naar zijn grootvader. Maar vermoedelijk was hij (geestelijk) niet gezond, gezien het feit dat vrijwel alle bezittingen en lenen overgaan op zijn jongere broer. In 1491 wordt hem een jaar-rente toegekend van 300 gulden uit het goed de Hogencamp waarmee zijn vader is beleend.²²¹⁾ Hij overlijdt na 1518 als hij wordt beleend met het huis Bakerbosch te Deil.²²²⁾
2. Herberius, volgt VII.1.
3. Haesse, non in het Convent van Sint Catharina te Heusden. In of vóór 1515 kent haar moeder haar een rente toe.²²³⁾ In hetzelfde jaar schenkt haar vader aan het Convent een tijnsbrief van 15½ gulden uit veertien morgen te Neerijnen.²²⁴⁾
4. Johanna, in 1524 wordt zij eigenares van vijf schaarweiden op de Sint Kiliaansweerd te Neerijnen.²²⁵⁾ Op 24 november 1531 behoudt zij bij de deling van de boedel van haar overleden ouders hetgeen zij heeft gekregen bij haar huwelijk en verder krijgt zij 1000 carolusgulden uit haar moeders versterf, 500 Philippusgulden uit haar vaders versterf en 300 gulden uit de verdeling van de roerende goederen.²²⁶⁾ Zij trouwt in 1528 met Roelof van Lennep tot Biljoen, zoon van Johan van Lennep en N.N. van Rijndt.²²⁷⁾ Hij is ritmeester en commandant van de troepen van Gelre in Friesland (1514), huismeester van hertog Karel van Gelre (1531) en drost van Middelaar (1527-1532).²²⁸⁾ Hij is lid van de ridderschap op de Veluwe en bouwt het huis te Middelaar.²²⁹⁾ Op 30 oktober 1537 wordt hij beleend met Berinchemerslacht te Didam en het goed te Holthuizen in Gendringen. Het tweede leen na verzuim door zijn vader Johan die broer en erfgenaam was van Joris van Lennep, richter in Gendringen.²³⁰⁾ In 1536 schenkt de hertog hem de konijnenwarande op en om de Keijenberg te Velp.²³¹⁾ Hij overlijdt in 1548.
5. (waarschijnlijk een bastaarddochter) Catharina, huwt Hans Beem. In 1532 dragen zij vier morgen in Deil over aan Herberius de Cock van Neerijnen.²³²⁾

Hendrick de Cock van Neerijnen (VI.2)

Van Hendrick is nauwelijks iets bekend. Als tweede zoon heeft hij geen goederen van zijn ouders geërfd. Hij is beleend met een huis en hofstad in de stad Tiel, de *Hof van Arkel*. Maar ook dit weten wij alleen omdat zijn zoon Johan met het huis wordt beleend wegens verzuim van zijn vader. Hij overlijdt vóór 10 november 1539 als de overdracht van de belening plaats vindt.²³³⁾

Uit zijn huwelijk met een niet-bekende echtgenote is één zoon bekend: Johan (VII.2).

Seger de Cock van Neerijnen (VI.3)

Ook Hendrick's broer Seger heeft nauwelijks een spoor achtergelaten in leenboeken en archieven. Hij overlijdt na 5 mei 1579 als - door zijn tussenkomst - een hof met zes morgen in het *Broeck* te Geldermalsen door de leenvrouw Anna van Spaengen wordt overgedragen aan Anna van Dongen, Gijsberta van Vliet en Everarda Mom, nonnen in het klooster Mariënschoot te Zennewijnen, 'tot behoef der sementlijke conventualen'.²³⁴⁾

Hij heeft een zoon uit een huwelijk met een onbekende echtgenote:

- 1 Gijsbert, hij overlijdt na 1564 als hij wordt vermeld als schepen van Tuil. Hij heeft vermoedelijk een zoon Seger, die in 1674 en 1676 als jonkheer Seger de Cock van Nerinne tot Sommelsdijck wordt aangeslagen voor de 200e penning in Dirksland en Oude Tonge.²³⁵⁾

7^e generatie – Herberius (Herbert) de Cock van Neerijnen (VII.1)

Hij is lid van de ridderschap Nijmegen²³⁶⁾ en schepen van Tuil (11 juni 1532).²³⁷⁾ Op de Landdag van het Kwartier van Nijmegen wordt hij verkozen tot dijkgraaf van de Tielerwaard.²³⁸⁾ Hij bewoont het huis Clingelenburg. In 1531 maakt hij een afrekening met zijn zwager Roelof van Lennep over de nalatenschap van zijn moeder Johanna van Eemskerck.²³⁹⁾ Hij heeft een conflict met Walraven van Haeften, heer van Herwijnen, Haafden en Hellouw en zoon van Johan van Haeften en Theodora van Immerzeel, dat in 1533 door middel van een magescheid wordt beslecht.²⁴⁰⁾

Hij erft als oudste zoon vrijwel alle allodiale en leengoederen, waardoor het bezit niet wordt versnipperd.

Op 11 oktober 1532 wordt hij beleend met het huis *Bakerbosch* in Deil en met twaalf en een halve morgen en zestien morgen in Meteren, de *Rijsacker*, de *Bergacker* en de *Hontzgemet*.²⁴¹⁾ Op 26 september 1538 wordt hij beleend met tien morgen de *Burchhoef* in Maasland.²⁴²⁾ Op dezelfde datum krijgt hij uitstel van belening van de *Oude Weysche tiende* te Gameren en 25 pond per jaar uit de tol te Driel, afkomstig van Ernst van Isendoorn.²⁴³⁾ In 1541 dient Geertruid Henricks, weduwe van Lenaert Jansz, wonende te Rotterdam, een protest in bij de leenmannen van Gelre omdat Herbert weigert om een derde van een hoeve te Over-Heicop, en een tijns uit een ander deel van de hoeve die zij van hem in leen heeft, te accepteren en er Gijsbert Jansz mee te belenen.²⁴⁴⁾

Hij overlijdt vóór 20 maart 1544 als zijn zoon Gijsbert wordt vermeld als zijn erfgenaam²⁴⁵⁾ en trouwt 1. voor 8 februari 1533 met Maria van Culemborg die hij op die datum tocht²⁴⁶⁾ en 2. in 1535 met Catharina van Isendoorn, weduwe van Johan van Cleef, heer van Grondstein en dochter van Ernst van Isendoorn, heer van Sterckenborch, en Oda van Amstel van Mijnden.²⁴⁷⁾ In 1546 laat zij, als weduwe, beslag leggen op de *Vonckert* in Deil, afkomstig van Gijsbert van Tuyl van Palmestein.²⁴⁸⁾ In 1547 is zij in bezit van een tijnsbrief van 3½ gulden uit een huis en hofstad in de *Vursyngerstraat* in Ophemert.²⁴⁹⁾ In 1555 draagt Josina van Herwijnen, weduwe van Jan van Vlierden, vier en een halve morgen de Duyfhuyscamp te Meteren aan haar over. Tussen 1548 en 1557 krijgt zij ook eigendomsbrieven van goederen in Meteren en Malsen, afkomstig van Gerard van Eemskerck.²⁵⁰⁾ In 1557 krijgt zij een huis in Neerijnen in bezit, afkomstig van Jan Thoenisz.²⁵¹⁾ In 1558 krijgt zij elf hond op de *Middelste Bangraaf* in Deil van Lijsbeth van Gendt, weduwe van Gijsbert van Tuyl van Palmestein.²⁵²⁾ In 1561 krijgt zij vier morgen op de *Cralart*, afkomstig van Jan Coenen, waarop een tijns rust aan de kerk te Neerijnen, en drie en een halve morgen in de *Merwen*, afkomstig van Goesen Jansz, beide te Neerijnen.²⁵³⁾ In 1564 treft zij een vergelijk met Catharina van Gelre, weduwe van Walraven van Arkel, over het bescharen van de Sint Kiliaansweerd.²⁵⁴⁾ Op 5 juli 1565 krijgt Dirck van Malburch

Walravensz, haar gemachtigde, door panding van de binnenlandse landpacht te Gameren koop op goederen van Joost Dircksz, schout van Gameren; op 8 november 1565 doet Dirck van Malburch aanvang op deze goederen.²⁵⁵⁾ In 1558 maakt zij een magescheid met haar zoons Gijsbert en Johan.²⁵⁶⁾ Zij overlijdt na 8 november 1565, uit het huwelijk met Herberius heeft zij drie zonen: Gijsbert (VIII.1), Johan (VIII.2) en Herbert.

Van Herbert is nauwelijks iets bekend. Op 21 oktober 1575 wordt vermeld dat hij, als erfgenaam van zijn broer Johan, is beleend met de *Weytacker* in Deil, maar op dezelfde datum staat vervolgens dat Gijsbert is beleend als erfgenaam van Herbert.²⁵⁷⁾

Johan de Cock van Neerijnen (VII.2)

Van Johan zijn geen beleningen in de Tielerwaard bekend, met uitzondering van het huis en de hofstede te Tiel, de *Hof van Arkel*. Hij wordt er op 10 november 1539 mee beleend.²⁵⁸⁾ Daarnaast heeft hij beleningen op een nauwelijks bewoonde plaats, ver van het rivierengebied. Op 8 december 1543 wordt hij, bij overdracht door Dirck van Leeuwen, beleend met het *oude Hefzand*, genaamd *Eierland*, tussen Vlieland en het *nieuwe Hefzand*. In 1612 wordt het vermeld als een verlaten plaats waarop twee vervallen huizen staan, met duinen zonder helm en enige beschadigde dijkes.²⁵⁹⁾ Het leen wordt in 1543 voor hem gekocht door Cornelis van Zevenbergen, zijn vermoedelijke schoonvader. Het wordt dan vermeld als 'het leen van het *Eierland*, gelegen aan het eiland van Texel'. In 1544 wordt het leen bevestigd met consent van de koning (Karel V).²⁶⁰⁾

Johan overlijdt vóór 3 augustus 1558 als zijn zoon Floris wordt beleend met het *Hefzand*. Hij was (vermoedelijk) getrouwd met Anna van Zevenbergen, een dochter van Cornelis van Zevenbergen.²⁶¹⁾ Het echtpaar heeft drie zonen, met wie het niet goed afloopt, en een dochter:

1. Floris, op 3 augustus 1558 wordt hij beleend met het Hefzand²⁶²⁾ en op 14 maart 1559 met de Hof van Arkel. Op 9 juni 1563 draagt hij het huis en de hof over aan zijn neef Jacob de Cock van Opijnen.²⁶³⁾ Hij krijgt een tijs uit de polder van de Nieuwen Coeckoeck.²⁶⁴⁾ 'Buiten zinnen' begaat hij een doodslag ('in frenesie had hij een manslag begaan en was in die miserie gestorven'). Kort daarop overlijdt hij, vóór 15 april 1606.²⁶⁵⁾
2. Maximiliaen, op 31 augustus 1565 wordt hij beleend met het Hefzand. Mr. Adriaen Numan doet de belening voor hem omdat Maximiliaen in Spanje is.²⁶⁶⁾ Vermoedelijk behoorde hij tot het gevolg van Lamoraal van Egmond, die naar Spanje reisde om de wensen van de Nederlandse edelen over te brengen aan koning Philips II.²⁶⁷⁾ Maximiliaen ondertekent het verzoekschrift van de geuzen (*Traite fait en Hollande par les Nobles des Pays Bas contre l'Inquisition*).²⁶⁸⁾ Hij treedt toe tot het legertje van Hendrick van Brederode, heer van Vianen. In mei 1567 maakt Maximiliaen deel uit van een troep die een mislukte aanval uitvoert op schansen bij Vreeswijk. De aanvoerder Johan van Renesse wordt onthoofd.²⁶⁹⁾ Maximiliaen wordt verhoord door de Raad van Beroerte en eveneens in Brussel onthoofd.²⁷⁰⁾

3. Robert, hij is militair en sneuvelt vóór 15 april 1606 in Zeeland. Zijn (onbekende) echtgenote blijft nog vijf jaar na de dood van haar zwager Maximiliaen in bezit van het Hefzand.²⁷¹⁾ Hij heeft een dochter Anna, die trouwt met Philips van Vollenhoven, secretaris van de Rekenkamer van de Staten-Generaal. Op 15 april 1606 wordt hij, voor zijn zoon Robert, beleend met het Hefzand, bij dode van Robert de Cock van Neerijnen, zijn schoonvader die in Zeeland, samen met de gouverneur, een predikant en enige kapiteins is omgebracht door de vijand, nadat zijn broer Maximiliaen door Alva te Brussel was onthoofd en diens broer Floris, buiten zinnen, een doodslag beging en daarna stierf, welke broers aankwamen van hun vader Johan de Cock van Neerijnen.²⁷²⁾ Philips van Vollenhoven en Philips van Steeland verzoeken aan de Staten van Holland en Westfriesland om met het Hefzand te worden beleend. De laatstgenoemde trekt zijn verzoek in omdat hij 'zich nyet daertoe berechticht bevindende te sijn', omdat niet hij maar Philips van Vollenhoven door 'sijne huysvrouw alleen gedescendeert es van manhoir van voors. Johan de Cock van Neerijnen'. Op 9 augustus 1612 wordt Philips beleend. In 1630 wordt het leen overgedragen aan de Staten van Holland en Westfriesland.²⁷³⁾
4. Maria, zij is in bezit van dezelfde tijs in de polder van de Nieuwen Coeckoeck als haar broer Floris. Zij trouwt met Cornelis van Mechelen.²⁷⁴⁾ Pauwels van Mechelen bezit later dezelfde tijs die hij heeft verkregen van Robert de Cock.²⁷⁵⁾

8^e generatie - Gijsbert de Cock van Neerijnen (VIII.1)

Gijsbert, heer van Clingelenburg en Rijsenoyen wordt rond 1525 geboren. Hij zegelt als schepen van Tuil met het Chatillonwapen met in het schildhoofd drie schuin rechts geplaatste hamers.²⁷⁶⁾ Hij is lid van de ridderschap Nijmegen,²⁷⁷⁾ schepen van Tuil (1566), heemraad (1562) en dijkgraaf (1578-1580) van de Tielerwaard.²⁷⁸⁾ In 1576 tekent hij de verbondsbrieff tussen Gelre en Zutphen, Gillis de Berlaymont en de Staten te Brussel.²⁷⁹⁾

Op 20 maart 1544 wordt hij - onmondig - beleend met het huis *Bakerbosch* in Deil en twaalf en een halve morgen in Meteren. Op 17 juni 1556 vernieuwt hij de eed.²⁸⁰⁾ Op dezelfde datum wordt hij beleend met zestien morgen de *Rijsacker*, de *Bergacker* en het *Hontzgemet* in Meteren.²⁸¹⁾ Op 26 augustus van hetzelfde jaar wordt hij, als erfgenaam van zijn vader - nog onmondig - beleend met tien morgen de *Burchhoef* te Maasland. Zijn moeder Catharina behoudt de tocht en zijn oom Anthonis van Isendoorn is zijn hulder.²⁸²⁾ In 1558 maakt hij, met zijn broer Johan, een magescheid met zijn moeder en vervolgens een met zijn broer Johan.²⁸³⁾ In 1562 geeft hij Johan Matthijssen een tijsbrief van achttien gulden uit een derde van zes morgen te Neerijnen.²⁸⁴⁾ Op 21 oktober 1575 wordt hij, als erfgenaam van zijn broer Herbert, beleend met de *Weytacker* in Deil.²⁸⁵⁾ Op dezelfde datum wordt hij beleend met de *Oude Weysche tiende* te Gameren. Op 17 juni 1556 vernieuwt hij de eed voor zijn moeder. Op 20 december 1595 wordt Reinier van Aeswijn, heer van Brakel, beleend en op 25 oktober 1596 zijn vrouw Mechteld van Isendoorn, erfgenaam van haar neef Gijsbert de Cock van Neerijnen.²⁸⁶⁾ In 1575 draagt hij zestien morgen in Meteren en Malsen over aan Otto van Rijswijck.²⁸⁷⁾ In 1578 krijgt hij een verwinbrief op goederen

in Ophemert van Hendrick Jacobsz van Bylandt.²⁸⁸⁾ In 1580 wordt hij eigenaar van de nagelaten goederen van Gerit den Braber te Meteren, afkomstig van Roelof Moringh.²⁸⁹⁾ In 1581 laat hij beslag leggen op goederen te Deil en Enspijk van de erfgenamen van Philips die Mombaer, navolger van Josina van Herwijnen, eveneens afkomstig van Roelof Moringh.²⁹⁰⁾ In 1583 draagt Lambert Marcelisz goederen te Meteren aan hem over.²⁹¹⁾ In 1584 sluit hij een overeenkomst met de erfgenamen van Joost Aertsz over de afrekening van de dijk gave te Neerijnen.²⁹²⁾ In 1589 komt hij in bezit van een morgen te Neerijnen, afkomstig van Aert Cornelisz.²⁹³⁾ Op 20 december 1593 draagt hij 'een bouwinge op de *Rijsacker* in Meteren, genaamd Rijsenoy, en twintig morgen de *Bergacker* over op zijn vrouw Beatrix.²⁹⁴⁾ Hij overlijdt na 1594 als hij zijn betachterneef Joachim van Giessen benoemt tot erfgenaam.²⁹⁵⁾ Hij huwt vóór 21 oktober 1575 Beatrix van Assendelft, dochter van Dirck van Besoyen en Adriana van Nassau. Op die datum tocht hij haar met het huis *Bakerbosch* 'met al sijn getimmer en vestenis en twee morgen land' en 12½ morgen in Meteren.²⁹⁶⁾ Op 24 mei 1604 legateert zij goederen aan het Weeshuis te Zaltbommel.²⁹⁷⁾ Zij overlijdt na 11 april 1611 als zij huis, hof en vierentwintig morgen Rijsenoy in Meteren overdraagt aan Maria van Giessen, dochter van Joost van Giessen, ambtman van Zaltbommel en de Tieler- en Bommelerwaarden.²⁹⁸⁾ Maria van Giessen erft ook de *Rijsacker*, *Bergacker* en *Hontzgemet* in Meteren.²⁹⁹⁾ Het huis *Bakerbosch* komt, door 'makinge' van Gijsbert de Cock van Neerijnen, in bezit van Rudolf Spieringh van Well.³⁰⁰⁾

Johan de Cock van Neerijnen (VIII.2)

Hij wordt tussen 1544 en 1556, na transport door Frederik van Hemert, beleend met tweeënhalve morgen Weytacker te Deil. Anthonis van Isendoorn is zijn hulder. Op 17 juni 1556 wordt de eed vernieuwd door zijn broer Gijsbert en op 21 oktober 1575 door Gijsbert de Cock van Neerijnen, als erfgenaam van zijn broers Johan en Herbert.³⁰¹⁾

Met het overlijden van Gijsbert rond 1600 sterft het geslacht uit (de overlijdensdatum van zijn broer Johan is niet bekend). Toch komt de naam De Cock van Neerijnen ook na 1600 nog voor, zonder dat de familierelatie kan worden aangetoond.

Op 6 februari 1651 is Seger de Cock van Neerijnen,³⁰²⁾ samen met Willem Davidsz Verolme, doopgetuige.³⁰³⁾ Hij wordt in Dirksland, als administrerend voogd van de kinderen van Catharina de Cock, aangeslagen voor een derde deel in de boedel van Catharina's moeder over de landerijen die hem in de *Plaet* zijn aangekomen.³⁰⁴⁾

Hij overlijdt na 1676 en trouwt met Agatha Cromstrijen. Zij is op 14 maart 1670 doopgetuige bij de doop van een kind van Constantia.³⁰⁵⁾ Uit hun huwelijk stammen waarschijnlijk de volgende kinderen:

1. Gerardus Justinus de Cock van Neerijnen, geboren Sommelsdijck 1656, overleden Zierikzee 10 januari 1676 (20 jaar oud).³⁰⁶⁾
2. Constantia, lidmaat te Brielle 27 februari 1659 (met haar echtgenoot), huwt Constantinus l'Empereur d'Oppijck, schepen (1665-1675), zoon van Johannes l'Empereur, predikant te Brielle en Abigael Tisia.³⁰⁷⁾

3. Gerrit, overleden vóór 26 oktober 1659, huwt Magdalena van Oldenburgh. Zij is op die datum doopgetuige voor een kind van Constantia.³⁰⁸⁾

Tussen 1683 en 1687 worden in 's-Gravenhage kinderen gedoopt van mr. Dirck de Cock van Neerijnen en Sibilla van Ackeren.³⁰⁹⁾

In de eerste helft van de negentiende eeuw komt in Deventer een zekere Diederik de Cock van Neerijnen voor met een zoon Daniël, die kinderen heeft in Maastricht.³⁰⁰⁾

Illustraties:

De huizen Clingenburg, Neerijnen en Waardenburg in de 16^e eeuw. Kaart van de Waal ter hoogte van Waardenburg, getekend door Th. Witteroos, 1571.
(Gelders Archief, Algemene Kaarten Verzameling, nr. 410)

Fragment van een kaart van de Tielerwaard, getekend in 1729 door de landmeter H. Tas naar een tekening van W. Leempoel uit 1699.
(Gelders Archief, Algemene Kaarten Verzameling, nr. 22)

Het kasteel Biljoen
(Eliens & Harenberg, Middeleeuwse kastelen van Gelderland, blz. 291)

Kaart van de Waddeneilanden met ten noorden van Texel het *Hefzand*.
(Atlas nouveau du voyageur pour les dix-sept provinces des Pays-Bas; heruitgave door ROBAS, Weesp 1995)

Bronnen en voetnoten

- 1 A.P. van Schilfgaarde, Het Archief van de Huizen Waardenburg en Neerijnen 1288-1827 (AHWN), Arnhem 1980, blz. I-II.
- 2 Met dank aan Peter van Maanen voor aanvullingen en verbeteringen.
- 3 Mr. W.J. d'Abblaing van Giessenburg, De ridderschap in het Kwartier van Nijmegen, 's-Gravenhage 1899, blz. 433, III.
- 4 P. Bondam, Charterboek der Hertogen van Gelre en Graaven van Zutphen, Utrecht 1809, Afdeling III, nr. 134, blz. 574 en nr. 135, blz. 575 (Meteren wordt alleen in het tweede charter genoemd).
- 5 P.N. van Doorninck, Geldersche Kronieken, Arnhem 1904, blz. 52.
- 6 J. de Fremery, Cartularium der Abdij Mariënweerd, 's-Gravenhage 1890, nr. 307, blz. 204.
- 7 J.M. van Winter, Ministerialiteit en ridderschap in Gelre en Zutphen, Arnhem 1962, tabel A I, nr. 12.
- 8 Is. An. Nijhoff, Gedenkwaaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland door onuitgegevene oorkonden opgehelderd en bevestigd, Arnhem 1830-1875, deel I, nr. 252d, blz. 268.
- 9 De Fremery, nr. 268, blz. 182.
- 10 Ibidem, nr. 307, blz. 204.
- 11 J.H. de Vey Mestdagh & J.A. de Boo, Liber Sigillorum; de zegels in het archief van de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht, 1200-1811, deel I, nr. 2879.
- 12 J.D. Wagner, Schepenen van het oude Thule, nu Tuil, in de jaren 1336-1482, in: De Wapenheraut, jaargang 17, 1912/1913, blz. 70.
- 13 Th.J.H.M. van Steenes, Waar stond het 'Steenhuus' dat de Gelderse familie zijn naam gaf? (2), in: Mededelin-gen van de Historische Kring West-Betuwe, (MWB), jaargang 29, nr. 2, september 2001, blz. 25.
- 14 AHWN, nr. 1675, blz. 192.
- 15 <http://www.bankvantuil.nl> (04-07-1341).
- 16 Jhr. van Kinschot, De Cock van Opijnen, van Weerdenburg, van Neerijnen en van Breuckum, in: De Wapenheraut, jaargang 18, 1914, blz. 370.
- 17 Archief van de Abdij van Berne, inv. nrs. 55 en 60c.
- 18 De Nederlandsche Leeuw (DNL), jaargang , 2006, kol. 215.

- 19 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel II, nr. 67, blz. 79.
- 20 Van Steenes baseert zich op het artikel van Van Goelst Meyer over het geslacht De Cock van Waardenburg (MWB, jaargang 4, nr. 1).
- 21 Van Steenes, deel 2, blz. 4 (MWB, jaargang 29, nr. 2, blz. 4). Na het uitsterven van het geslacht wordt Maria van Giessen, echtgenote van Godefroi van Gendt, beleend met het huis. Rond 1600 wordt het huis herbouwd op de fundamenten van het oorspronkelijke gebouw. Thans is er het gemeentehuis gevestigd.
- 22 AHWN, nr. 1698, blz. 196.
- 23 J.J.S. baron Sloet & J.S. van Veen, Registers op de Leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen, Kwartier van Nijmegen, Arnhem 1924, nr. 217, blz. 494. Het is mogelijk dat de benaming Varden een verbastering is van Worden of Woerden, een perceel in Waardenburg naast beleningen van zijn broer Ricold.
- 24 AHWN, nr. 1742, blz. 203.
- 25 Ibidem, nrs. 1664 en 1665, blz. 190.
- 26 Ibidem, nr. 1822, blz. 219. In 1357 schenkt de bisschop van Utrecht de Sint Kylaansweerd, behorend aan de kerk te Oensel, aan het kapittel te Zaltbommel (Ibidem, nr. 1823, blz. 219.).
- 27 Ibidem, nr. 1703, blz. 197.
- 28 Ibidem, nr. 1678, blz. 192.
- 29 Ibidem, nr. 1694, blz. 195 en nr. 1683, blz. 193.
- 30 Ibidem, nr. 1759, blz. 206.
- 31 Ibidem, nrs. 540 en 541, blz. 71/72.
- 32 <http://www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/handschriften/buchelius/ir>
- 33 R.T. Muschart, De zogenaamde Chatillonwapens in de Betuwe, in: DNL, jaargang 95, 1978, kol. 350.
- 34 AHWN, nr. 1746, blz. 204 en nr. 1761, blz. 207.
- 35 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel III, nr. 29, blz. 22/23.
- 36 AHWN, nr. 1671, blz. 191.
- 37 <http://www.bankvantuil.nl>
- 38 Ons Voorgeslacht, jaargang 52, 1997, blz. 458.
- 39 J.G. Smit, Noordnederlandse leden van de Broederschap van Onze Lieve Vrouwe in Halle, in: DNL, jaargang 112, 1995, kol. 494.
- 40 AHWN, nr. 539, blz. 71.
- 41 Zie noot 31. Zij wordt wel vermeld.
- 42 AHWN, nr. 545, blz. 73. Wellicht was dit haar tweede huwelijk. Op 5 oktober 1369 bevestigt Mechteld, vrouwe van Monvoy, Valkenburg en Voorne, de lijftocht van jonkvrouwe Kerstine Ghisebrecht Cocs dochter, gade van Florens die Visscher, op de helft van diens goed bij Coperen Sluys op Voorne, te weten 10 gemet (J.C. Kort, Het Archief van de Heren van Voorne, burggraven van Zeeland 1272-1371, Nationaal Archief, 's-Graven-hage 1972, nr. 581, blz. 85).
- 43 Ibidem, nr. 544, blz. 72.
- 44 Ibidem, nr. 542, blz. 72.
- 45 Ibidem, nr. 1762, blz. 207.
- 46 Algemeen Nederlands Familieblad (ANF), jaargang 14, 1901, blz. 198.
- 47 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel III, nr. 29, blz. 22/23 en nr. 31, blz. 28, e.v.
- 48 AHWN, nr. 546, blz. 73.
- 49 AHWN, nr. 1675, blz. 192.
- 50 T.J. Lacomblet, Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins, 1853, deel 3, nr. 257, blz. 208.
- 51 Muschart, zie noot 26.
- 52 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel I, nr. 252d, blz. 267.
- 53 Ibidem, deel I, nr. 181, blz. 187.
- 54 <http://www.bossche-encyclopedie.nl/bronnen/thg/1271-1359.3.htm>
- 55 De Fremery, nr. 232, blz. 156.
- 56 Ibidem, nr. 273, blz. 185.
- 57 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 157, blz. 378.
- 58 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel I, nr. 211, blz. 212.
- 59 AHWN, nr. 1675, blz. 192.
- 60 Taxandria, 1939, blz. 99.
- 61 Oorkondenboek Noord-Brabant 694-1312, inv. nr. 0743.
- 62 Ibidem, nrs. 0743 en 0761.
- 63 Taxandria 1939, blz. 99.
- 64 AHWN, nr. 543, blz. 72.
- 65 <http://www.bankvantuil.nl>
- 66 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel III, nr. 29, blz. 22/23 en nr. 31, blz. 28, e.v.
- 67 AHWN, nr. 543, blz. 72.
- 68 Ibidem, nrs. 1679 en 1680, blz. 193.
- 69 Ibidem, nr. 1671, blz. 191.
- 70 Ibidem, nr. 1690, blz. 194.
- 71 Ibidem, nr. 1853, blz. 225.
- 72 Ibidem, nr. 549, blz. 73.
- 73 Ibidem, nr. 550, blz. 73.
- 74 A.F. van Beurden, Het Missale van de kerk te Wijk bij Heusden, Roermond 1906, blz. 14/15.
- 75 AHWN, nr. 551, blz. 74. Getuigen voor Lijsbeth zijn Dirck van Haeften, ridder, en Johan van Broeckhuijsen, heer van Weerdenberch. Voor Willem zijn het zijn vader en Aernout van Wijck.
- 76 Sloet & Van Veen, Uitheemsche Leenen, nr. 48, blz. 65.
- 77 Ons Voorgeslacht, jaargang 43, 1988, blz. 21.
- 78 P. Hoppenbrouwers, Een Middeleeuwse samenleving: het Land van Heusden ca. 1360-ca. 1515, Groningen 1992, deel I, blz. 179-182, deel II, blz. 895, noot 39; Van Beurden, blz. 15,20 en 41.
- 79 Van Beurden, blz. 19.
- 80 Ons Voorgeslacht, jaargang 43, 1988, blz. 21.
- 81 AHWN, nr. 1761, blz. 207.
- 82 Ibidem, nr. 1695, blz. 195.
- 83 Ibidem, nr. 1217, blz. 154.
- 84 Ibidem, nr. 1746, blz. 204.
- 85 Ibidem, nr. 1261, p. 17.
- 86 Ibidem, nr. 547, blz. 73.
- 87 P.N. van Doorninck, Acten betreffende Gelre en Zutphen 1376-1392, Haarlem 1900, blz. 316.
- 88 AHWN, nr. 1760, blz. 207.
- 89 Ibidem, nr. 546, blz. 73.
- 90 Ibidem, nr. 1261, blz. 93.
- 91 D.G. van Maren, Schatting geheven in de Bommeler- en Tielerwaard door de hertog van Gelre in 1434, Tiel 2009, folio 21v.
- 92 AHWN, nr. 546, blz. 73.
- 93 Ibidem, nr. 1677, blz. 192.
- 94 Ibidem, nr. 1743, blz. 204.
- 95 Ibidem, nr. 1675, blz. 192.
- 96 Ibidem, nr. 1744, blz. 204.
- 97 Lacomblet, Urkundenbuch, deel 3, nr. 552, blz. 464.
- 98 Regestenboek van het Archief van de abdij van Berne 1134-1400, regest nr. 306. Zie ook: L van den Meerendonk (eindred.), Bijzonder Bokhoven, Bokhoven 2004, blz. 29-31. In dit boek wordt geen relatie gelegd tussen Gijsbert de Cock, heer van Bokhoven, en het Gelderse geslacht en wordt afstamming van het geslacht Van Loon gesuggereerd.
- 99 Peter van der Zalm, Wapenboek, nr. 606 (Necrologium, blz. 79v., 2e kolom, 30 juni).
- 100 J.C. Kort, Repertorium op de lenen van de hofstede Heusden, 1246-1650, in: Ons Voorgeslacht, jaargang 52, 1997. Ruim een eeuw eerder, op 27 mei 1246 houdt Gozewijn de Kok, burger van 's-Hertogenbosch, zijn goed te Geffen volgens Brabants recht in leen van Jan, heer van Heusden, ridder.
- 101 AHWN, nr. 1702, blz. 197.
- 102 Kort, Heusden, Ons Voorgeslacht, jaargang 52, 1997.
- 103 Ph.J.C.G. van Hinsbergen, Inventaris van het Archief van de Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht 1200-1811, nr. 2977, blz. 214.
- 104 Van Kinschot, jaargang 18, 1914, blz. 369. Geffen ligt in Noord-Brabant, tussen Rosmalen en Oss.

- 105 F. Beelaerts van Blokland, Edellieden vermeld in de oudste protocollen der 's-Hertogenbosche schepenenbank, in: DNL, jaargang 31, 1913, kol. 230.
- 106 Archief Huis Ammerzoden, inv. nr. 327.
- 107 ANF, jaargang 14, 1901, blz. 198.
- 108 AHWN, nr. 1746, blz. 204; G.M. van der Velden, e.a., Eeuwenlang, klooster Mariënschoot en dorp Zenne-wijnen, Ophemert 1991, blz. 58.
- 109 Van Maren, folio 21v.
- 110 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel IV, nr. 158, blz. 131.
- 111 AHWN, nr. 1681, blz. 193.
- 112 Ibidem, nr. 555, blz. 74.
- 113 W.A. Beelaerts van Blokland, Een Geldersch edelman in Hollandschen dienst en het beleg van Loevestein in 1397, in Bijdragen en Mededelingen Gelre (BMG), deel XV, 1912, blz. 513-524.
- 114 AHWN, nr. 556, blz. 74 en A. Janse, Ridderschap in Holland, Hilversum 2001, blz. 373.
- 115 Ibidem, nr. 1875, blz. 229.
- 116 Ibidem, nr. 1854, blz. 225, Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel III, nr. 241, blz. 242, P.N. van Doorninck, Acten betreffende Gelre en Zutphen 1400-1404, Haarlem 1901, blz. 263/264 en J. Anspach, Dreumel, Wamel en het geslacht van Wamel, in: BMG, deel I, 1898, blz. 155.
- 117 AHWN, nr. 1704, blz. 197.
- 118 Ibidem, nr. 557, blz. 74.
- 119 Ibidem, nr. 1735, blz. 202.
- 120 Ibidem, nr. 1677, blz. 192.
- 121 Ibidem, nr. 552, blz. 74. Vermoedelijk is dit de Hendrick van Varick die in 1402 Van Arkel bijstaat tijdens diens beleg van Gorinchem door Willem van Oostervant (M.J. Waale, De Arkelse Oorlog 1402-1412, een politieke, krijgskundige en economische analyse, Hilversum 1990, blz. 244.
- 122 Ibidem, nr. 552, blz. 74. De belening vindt plaats in het kader van de huwelijksvoorwaarden en omvat elf morgen op de Ellende, veertien morgen op de Keints campen, zeven morgen aan de Hernenschen weg en twaalf morgen tussen Johan van Broeckhuijsen en de efgenamen van Sweder van Weerdenberch. Getuigen zijn Aernt de Cock van Opijnen en zijn oudste zoon Johan.
- 123 Ridderceduulgelre 1468.htm
- 124 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel IV, nr. 338, blz. 293.
- 125 K.A. Reuvers, Van Malborch-van Haeften, in: DNL, jaargang 113, 1996, kol. 355.
- 126 AHWN, nr. 1682, blz. 193.
- 127 A.J. van de Ven, Het Oud-Archief van de gemeente Zaltbommel, Zaltbommel 1935, blz. 115.
- 128 De Navorscher, jaargang 35, 1885, blz. 127.
- 129 AHWN, nr. 1919, blz. 239.
- 130 Ibidem, nr. 562, blz. 75.
- 131 Ibidem, nr. 553, blz. 74.
- 132 J.C. Kort, Het archief van de familie van Matenesse en van de heerlijkheid Matenesse 1251-1917, Rijksarchief in Zuid-Holland, 's-Gravenhage 1988, CXX, blz. 70.
- 133 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel IV, nr. 158, blz. 131.
- 134 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 179, blz. 430.
- 135 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, nr. 198, blz. 182.
- 136 AHWN, nr. 1676, blz. 192. In 1474 wordt haar broer Willem beleend.
- 137 Ibidem, nr. 1865, blz. 226.
- 138 Ibidem, nr. 553, blz. 74.
- 139 Archief van de Ridderlijke Duitse Orde Balije van Utrecht, nr. 2963 en Van de Ven, nr. 64, blz. 114.
- 140 Arend van Slichtenhorst, XIV Boeken van de Geldersse Geschiedenissen, boek IX, blz. 241.
- 141 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel IV, nr. 338, blz. 293.
- 142 Ridderceduulgelre 1468.htm.
- 143 Algemeen Nederlandsch Familieblad (ANF), jaargang 14, 1901, blz. 198.
- 144 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel III, nr. 29, blz. 22/23.
- 145 Ibidem, nr. 31, blz. 28, e.v.
- 146 Kort, Heusden, Ons Voorgeslacht, jaargang 52, 1997.
- 147 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 217, blz. 494.
- 148 AHWN, nr. 546, blz. 73.
- 149 Sloet & Van Veen, Nijmegen, Bijvoegsel, blz. 5.
- 150 P.N. van Doorninck, Leenacten van Gelre en Zutphen 1376-1402 uit het Staatsarchief te Düsseldorf, blz. 64.
- 151 B.C.M. Jacobs, Justitie en politie in 's-Hertogenbosch vóór 1629, Assen 1986, blz. 25, 238 en 259.
- 152 H. Hardenberg, De stichting van het slot Loevestein, in: BMG, deel XXXVII, 1934, blz. 211.
- 153 J.A. Coldewey, De heren van Kuyc (1096-1400), Tilburg 1981, blz. 183-185. De relatie met het geslacht Van Kuyc zal mede voortvloeien uit het feit dat dit geslacht afstamt van het geslacht Van Malsen dat belangrijke bezittingen heeft in de Tielerwaard, onder meer in Meteren en Est, gelegen in de nabijheid van Neerijnen.
- 154 S.W.A. Drossaers, Het archief van de Nassause Domeinraad, 's-Gravenhage 1955, tweede deel, Regestenlijst van Oorkonden I (c. 1166-1459), nr. 425, blz. 113.
- 155 Coldewey, blz. 185 en E. Becx, e.a., Kastelengids van Noord-Brabant, Utrecht 1999, blz. 22.
- 156 A.M. van Lith-Droogleeveer Fortuijn, Kroniek van Peter van Os, 's-Gravenhage 1997, blz. 100 en 108.
- 157 DNL, jaargang 31, 1913, kol. 230.
- 158 Archief 's-Hertogenbosch, Archief Godshuizen, Groot Zieken Gasthuis, inv. nr. 2701.
- 159 Van der Velden, blz. 60 en J.D. Wagner, Schepenen van het oude Thule, nu Tuil, in de jaren 1336-1482, in: De Wapenheraut, jaargang 17, 1912/13, blz. 71.
- 160 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel IV, nr. 338, blz. 293.
- 161 AHWN, nr. 1676, blz. 192.
- 162 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 252, blz. 574. Otto Pieck is op 13 oktober 1473 beleend met het huis bij overdracht door Floris van Beesd.
- 163 AHWN, nr. 560, blz. 75.
- 164 Ibidem, nr. 1927, blz. 240.
- 165 Ibidem, nr. 1928, blz. 240.
- 166 Ibidem, nr. 1699, blz. 196. Dijkgabe is de uitspraak waarbij bij dijkverlating de goederen worden aangewezen waarop de kosten van de dijk kunnen worden verhaald (J. Verdam, Middelnederlandsch Handwoordenboek, 's-Gravenhage 1981, blz. 136).
- 167 Ibidem, nr. 1778, blz. 210.
- 168 A. Ottevanger, Bijdrage tot de geschiedenis van Opijnen, in: Gens Nostra, jaargang XIV, 1959, blz. 259.
- 169 AHWN, nr. 1906, blz. 236.
- 170 Ibidem, nr. 563, blz. 75.
- 171 Schepenen van Zuilichem en ambtman van Zaltbommel en de Tieler- en Bommelerwaard. In 1494 wordt hij doodgeslagen door zijn zwager en ambtgenoot Jan Spiering van Well (Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel VI, eerste stuk, nr. 173, blz. 126).
- 172 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 252, blz. 574.
- 173 AHWN, nr. 1917, blz. 238.
- 174 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 252, blz. 574.
- 175 Van der Velden, blz. 55.
- 176 AHWN, nr. 1772, blz. 209.
- 177 Ibidem, nr. 1747, blz. 204.
- 178 Ibidem, nr. 556, blz. 76.
- 179 Ibidem, nr. 564, blz. 76.
- 180 Ibidem, nr. 573, blz. 77.
- 181 H. van Bavel, Inventaris van het archief van van de Heusdense Cisterciënzerkloosters Mariëncroon en Mariëndonk, 's-Hertogenbosch 1972, inv. nr. 542, regist. nr. 1616.
- 182 Streekarchief Bommelerwaard (SAB), Wapenboek Peter van der Zalm, nr. haaf/1264.
- 183 Gelders Archief (GA), Oud Rechterlijk Archief (ORA) Tuil, inv. nr. 1274.
- 184 AHWN, nr. 563, blz. 75.
- 185 Ibidem, nr. 1771, blz. 209.
- 186 Ibidem, nr. 1926, blz. 240.
- 187 Ibidem, nr. 1685, blz. 194.
- 188 De Vey Mestdagh & De Boo, nr. 2874/2 en 3.

- 189 agner, De Wapenheraut, jaargang 17, 1912/113, blz. 71.
- 190 Nijhoff, Gedenkwaardigheden, deel IV, nr. 338, blz. 293.
- 191 W. Wijnaendts van Resandt en J.S. van Veen, Register op de Leenen der Bannerheerlijkheid Baer, Arnhem 1926, nr. 90, blz. 56.
- 192 Van Maren, 2009, folio 29.
- 193 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 217, blz. 494.
- 194 Van Kinschot, De Wapenheraut, jaargang 18, 1914, blz. 370.
- 195 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 217, blz. 494.
- 196 AHWN, inv. nr. 1261, blz. 95/96.
- 197 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 217, blz. 494.
- 198 AHWN, nr. 1767, blz. 208.
- 199 Algemeen Nederlands Familieblad, jaargang ..., 1889, blz. 142.
- 200 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 217, blz. 494.
- 201 Van Maren, 2009, folio 21v.
- 202 Geldersche Volksalmanak voor het jaar 1876, blz. 208.
- 203 Ons Voorgeslacht, jaargang 43, 1988, blz. 21.
- 204 Van Kinschot, De Wapenheraut, jaargang 18, 1914, blz. 370.
- 205 Van der Velden, blz. 57.
- 206 De Vey Mestdagh & De Boo, nr. 2874/8.
- 207 C. Peicke, Das Geschlecht Peicke, Gross-Ottersleben 1913, blz. 69 en Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 297, blz. 663.
- 208 D'Abiaing van Giessenburg, Nijmegen, blz. 47
- 209 AHWN, nr. 563, blz. 75.
- 210 Ibidem, nr. 565, blz. 76; ANF, jaargang 14, 1901, blz. 14.
- 211 AHWN, nr. 1773, blz. 209.
- 212 Bouwing = landbouwbedrijf, boerderij (Verdam, bkz. 113).
- 213 AHWN, nr. 1676, blz. 192.
- 214 Ibidem, nr. 1685, blz. 194.
- 215 Ibidem, nr. 568, blz. 76.
- 216 Ibidem, nr. 1889, blz. 233.
- 217 Ibidem, nr. 1832, blz. 221.
- 218 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 240, blz. 537 en nr. 241, blz. 539; AHWN, nr. 1882, blz. 231. In 1515 doet Gijsbert voor zijn vrouw hukde voor deze goederen. Op 11 april 1611 wordt Maria van Giessen, dochter van Joost van Giessen, op basis van een magescheid met de weduwe van Gijsbert de Cock van Neerijnen, beleend met een huis en hof en vier en twintig morgen de Rijsacker te Meteren.
- 219 AHWN, nr. 556, blz. 76.
- 220 C. Hoek, Lenen van de hofstad Nijenrode, gelegen in De Lier, Maasland, Naaldwijk en Zouteveen, in: Ons Voorgeslacht, jaargang 37, 1982, blz. 566.
- 221 AHWN, nr. 1676, blz. 192.
- 222 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 252, blz. 574.
- 223 AHWN, nr. 574, blz. 77.
- 224 Ibidem, nr. 1774, blz. 209.
- 225 Ibidem, nr. 1729, blz. 201.
- 226 Ibidem, nr. 576, blz. 78.
- 227 W.J. d'Abiaing van Giessenburg, De Ridderschap van de Veluwe of geschiedenis der Veluwe jonkers, 's -Gravenhage 1858, blz. 42/43 en De Navorscher, jaargang 38, 1888, blz. 597;
- 228 C.O.A. Schimmelpenninck van der Oye en J. den Draak, Het archief van het huis Biljoen 1076-1969, Gelders Archief, Arnhem 1979, nrs. 43a en 43b, blz. 17 en bijlage 2, blz. 63. Het huis Biljoen (Bouillon) is in 1530 gebouwd door hertog Karel van Gelre op de plaats van de Broekenhof die in 1076 door koning Hendrik IV aan het kapittel van Sint Pieter te Utrecht was geschonken. Roelof van Lennep koopt het huis in 1535 van de hertog.
- 229 F.M. Eliëns & J. Harenberg, Middeleeuwse kastelen van Gelderland, Rijswijk (Gld.) 1984, blz. 291/292.
- 230 A.P. van Schilfgaarde, Register op de Leenen van het Huis Bergh, Arnhem 1929, nr. 30.1, blz. 31 en nr. 116, blz. 111.
- 231 Schimmelpenninck van der Oye & Den Draak, nr. 189, blz. 46.
- 232 AHWN, nr. 1833, blz. 221.
- 233 Wijnaendts van Resandt, Baer, nr. 90, blz. 56.
- 234 Van der Velden, blz. 44/45. Anna van Spangen, dochter van Cornelis van Spangen, heer van Rodes, Nagte-gaal, Molenbroek, Spangen en Ter List (bij Antwerpen) en Maria van Lijre van Immerzeel, was getrouwd met Johan van Haeften, heer van Herwijnen, Haeften en Hellouw, zoon van Walraven van Haeften en Johanna van Broeckhuijsen.
- 235 M. Zaaier, Kohier van de 200e penning (1674) van Goeree-Overflakkee en Dirksland (1676) in: Ons Voor-geslacht, jaargang 50, 1995, blz. 313 en 318/19.
- 236 D'Abiaing van Giessenburg, Nijmegen, blz. 47.
- 237 Van der Velden, blz. 58.
- 238 DNL, jaargang 44, 1926, kol. 14.
- 239 AHWN, nr. 576, blz. 78.
- 240 Ibidem, nr. 582, blz. 78. Walraven van Haeften was gehuwd met Gerarda van Hoenselaer, dochter van Goossen van Hoenselaer en Wilhelma van Eemskerck.
- 241 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 240, blz. 537, nr. 241, blz. 539 en nr. 252, blz. 574.
- 242 Hoek, Ons Voorgeslacht, jaargang 37, 1982, blz. 566.
- 243 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 291, blz. 656. Op 20 maart 1544 vernieuwt zijn weduwe Catharina van Isendoorn de eed door haar broer Anthonis van Isendoorn, die het leen mag lossen met tien hertog Philips gulden.
- 244 Drossaers, tweede deel, regestenlijst van oorkonden II (1460-1580), nr. 1687, blz. 201.
- 245 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 252, blz. 574.
- 246 Ibidem.
- 247 AHWN, nr. 579, blz. 78 en nr. 581, blz. 78.
- 248 Ibidem, 1837, blz. 222.
- 249 Ibidem, nr. 1901, blz. 235.
- 250 Ibidem, nr. 1878, blz. 230.
- 251 Ibidem, nr. 1748, blz. 205.
- 252 Ibidem, nr. 1834, blz. 221.
- 253 Ibidem, nr. 1730, blz. 201/202 en nr. 1763, blz. 207.
- 254 Ibidem, nr. 1649, blz. 188.
- 255 SAB, ORA Zuilichem, inv. nr. 661, folio 36 en 36v.
- 256 AHWN, nr. 583, blz. 79.
- 257 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 254a, blz. 578.
- 258 Wijnaendts van Resandt & Van Veen, Baer, nr. 90, blz. 56.
- 259 J.C. Kort, Leenkamers van de Graven van Blois 1282-1650, in: Ons Voorgeslacht, jaargang 39, 1984, blz. 234.
- 260 ANF, jaargang 13, 1900, blz. 259, noot 1.
- 261 Ibidem.
- 262 Kort, Blois, blz. 234.
- 263 Wijnaendts van Resandt & Van Veen, Baer, nr. 90, blz. 56. De uitdrukking 'neef' behoeft geen familierelatie te betekenen.
- 264 G.A. Klein, Cynsboek van 't Zevenberchs bezeedyct landt met het land over den dweersdyck 1560-1568, in: Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Noord-Brabant en de Bommelerwaard, jaargang 34, nr. 3, september 2010, blz. 229.
- 265 ANF, jaargang 13, 1900, blz. 259, noot 1. Zie: Jan Groenendijk, Het einde van het geslacht De Cock van Neerijnen, in: MWB, jaargang 33, nr. 3, december 2005.
- 266 Kort, Blois, blz. 234.
- 267 A. van Hulzen, De Grote Geus en het falende Driemanschap, Hilversum 1995, blz. 21.
- 268 De Navorscher, jaargang 66, 1917, blz. 461-464. Hij wordt vermeld als Maximiliaen de Blois dit Cocq.
- 269 Van Hulzen, blz. 7.

- 270 A. Jamees, Inventaris van het Archief van de Raad van Beroerten, Algemeen Rijksarchief in Brussel 1908, blz. 5 en 36. Het verhoor van Maximilaen is gepubliceerd in: Correspondance du Cardinal Granvelle, deel II, blz. 625-631. Het is de vraag of Granvelle zelf aanwezig was bij het verhoor en de terechtstelling. In maart 1564 was hij uit Brussel vertrokken; hij keerde niet meer naar de Nederlanden terug.
- 271 ANF, jaargang 13, 1900, blz. 259, noot 1.
- 272 Kort, Blois, blz. 234.
- 273 ANF, jaargang 13, 1900, blz. 259, noot 1.
- 274 W. Frijhoff & R. van Drie, Het wapenboek van de Nederlandse studentenvereniging te Angers (1614-1617), in: Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, 's-Gravenhage 1990, blz. 142.
- 275 Klein, blz. 229.
- 276 Archief van de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht, nr. 2907.
- 277 D'Ablaing van Giessenburg, Nijmegen, blz. 47.
- 278 DNL, jaargang 44, 1926, kol. 14.
- 279 De Jong, deel II, nr. 868, blz. 251.
- 280 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 252, blz. 574 en nr. 240, blz. 537.
- 281 Ibidem, nr. 241, blz. 539.
- 282 Hoek, Ons Voorgeslacht, jaargang 37, 1982, blz. 205. Op 17 april 1590 wordt het leen overgedragen aan Adriaen Cornelisz Westgaeck.
- 283 AHWN, nrs. 583 en 584, blz. 79.
- 284 Ibidem, nr. 1776, blz. 210. In 1595 wordt de brief gelost.
- 285 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 254a, blz. 578.
- 286 Ibidem, nr. 291, blz. 656.
- 287 AHWN, nr. 1880, blz. 235.
- 288 Ibidem, nr. 1899, blz. 235.
- 289 Ibidem, nr. 1881, blz. 231.
- 290 Ibidem, nr. 1839, blz. 222 en nr. 1847, blz. 224.
- 291 Ibidem, nr. 1888, blz. 232.
- 292 Ibidem, nr. 1779, blz. 210.
- 293 Ibidem, nr. 1764, blz. 207.
- 294 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 240, blz. 538.
- 295 SAB, Archief Nieuwe Weeshuis Zaltbommel (ANWZ), Regesten, blz. III.
- 296 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 240, blz. 538 en nr. 252, blz. 574.
- 297 SAB, ANWZ, Regesten, inv. nr. 1795.
- 298 Sloet & Van Veen, Nijmegen, nr. 240, blz. 538.
- 299 Ibidem, nr. 241, blz. 539.
- 300 Ibidem, nr. 252, blz. 575.
- 301 Ibidem, nr. 254a, blz. 578.
- 302 De naam Seger doet afstamming van Seger de Cock van Neerijnen (VI.3) vermoeden.
- 303 Gens Nostra, jaargang XI, nr. 9, blz. 196.
- 304 Zaaier, blz. 313 en 318/319.
- 305 ANF, jaargang 16, 1903, blz. 97/98.
- 306 DNL, jaargang 12, 1894, kol. 5.
- 307 ANF, jaargang 16, 1903, blz. 97/98.
- 308 Ibidem.
- 309 W.L. van den Anker, Sprokkels Acker, Van den Acker of Akker, in: De Navorscher, jaargang 65, 1916, blz. 305/306.
- 310 DNL, jaargang 48, 1930, kol. 122; De Navorscher, jaargang 45, 1895, blz. 151.

Nieuw archief in Tiel in 2012

J.H. Middelkoop

Over ongeveer 1 jaar hoopt men in Tiel een nieuw gebouw in gebruik te nemen waarin het RAR (regionaalarchief rivierenland) zal zijn gehuisvest. De huidige locaties Tiel-binnenstad, (hier rechts) Geldermalsen en Buren worden dan gesloten.

Hieronder een impressie van het nieuwe gebouw.

Zowel voor bezoekers per trein als per auto zal dit een voordeel opleveren. De nieuwe locatie is dicht bij het station en er zijn voldoende parkeerplaatsen in de buurt.

Nog meer voordeel is natuurlijk dat de archieven van Culemborg ook weer beschikbaar komen. Deze liggen nu, wegens plaatsgebrek, opgeslagen in Den Bosch.

U kunt zelf de voortgang volgen. De homepage van het archief

(www.regionaalarchiefrivierenland.nl) heeft een webcam venster. Hierop worden de werkzaamheden online weergegeven.

De Steenbakkers van Vianen

Medio april 2011 is verschenen 'De Steenbakkers van Vianen', een 93 pagina's tellend verhaal rijk geïllustreerd, dat de geschiedenis beschrijft van het grote steenbakkers gezin van Klaas Marinus Meijdam en Sjaan Krouwel in Vianen.

De familie Meijdam kwam oorspronkelijk van 'het Rot', een buurtschap in de omgeving van Geldermalsen. De Meijdammen leefden daar al generaties lang en zouden dat mogelijk tot op de dag van vandaag nog steeds doen, als niet in de vroege lente van 1842 de 17-jarige Willem Meijdam het ouderlijk huis had verlaten en naar Amerika was vertrokken. Gevolgd in 1851 door de rest van het gezin met uitzondering van zijn jongere broer Dirk (1830), deze bleef achter in Holland en werd steenbakker in Vianen. Hij legde daar de grondslag voor de latere omvangrijke familie.

Willem zorgde er op zijn beurt voor dat er nu veel Meidammen (zonder 'j') onder meer in Wisconsin leven. Sinds enkele jaren is het contact hersteld.

De Steenbakkers van Vianen

Door Geert Tieman

Uitgegeven bij Uitgeverij Optima, Vianen.

ISBN 978 90 76940 94 6

NUR 693

Prijs € 15,95 + verzendkosten.

www.geerttieman.nl/steenbakkers

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Afzender
NGV afdeling Betuwe
De Hennepe 443
4003 BE Tiel

